

HE 252/2014 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ja ajoneuvolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ajoneuvolain ajoneuvojen rekisteröintiä koskevia säännöksiä. Myös ajoneuvolain muutoksenhaikua koskevaa pykälää muutettaisiin. Voimassa oleva laki ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta kumottaisiin.

Mahdollisuutta käyttää sähköisiä palveluita laajennettaisiin ajoneuvojen rekisteröintitoi-

minnassa. Ajoneuvon rekisteröinnin voisi jatkossa hoitaa muutamaa poikkeuksellista tilannetta lukuun ottamatta kokonaan sähköisesti. Lisäksi paperisten ajoneuvon omistusoikeutta osoittavien asiakirjojen rinnalla otettaisiin käyttöön ajoneuvon omistajan sähköinen varmenne.

Lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 2015.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
2.2 Kansainvälinen ja EU:n lainsäädäntö.....	6
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	6
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET	8
4.1 Taloudelliset vaikutukset	8
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	9
4.3 Ympäristövaikutukset	11
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset	11
5 ASIAN VALMISTELU	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	15
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT	15
1.1 Laki ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta	15
1.2 Ajoneuvolaki.....	23
2 TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRÄYKSET	29
3 VOIMAANTULO.....	29
4 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	29
LAKIEHDOTUKSET	32
ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta.....	32
ajoneuvolain muuttamisesta	36
LIITE	39
RINNAKKAISTEKSTI.....	39
ajoneuvolain muuttamisesta	39

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Laissa ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta (1100/1998) säädetään ajoneuvojen rekisteröintitoiminnan järjestämisestä. Rekisteröintitoiminnalla tarkoitetaan ajoneuvon rekisteri-ilmoituksen ja siirtolupahakemusten vastaanottoa, rekisteri-ilmoitusta ja siirtolupahakemusta sekä niihin liittyvää liikennevakuumusta koskevien tietojen tai ajoneuvoon muutoin liittyvien tietojen merkitsemistä ajoneuvoliikennerekisteriin, rekisterikilpien ja rekisteröintitodistuksen luovuttamista sekä muita ajoneuvon rekisteröintiin ja siirtoluvan antamiseen liittyviä tehtäviä.

Ehdotetussa uudessa ajoneuvojen rekisteröintitoimintaa koskevassa laissa säädettäisiin voimassa olevaa lakia tarkemmin siitä, mitä rekisteröintitehtäviä Liikenteen turvallisuusvirasto voisi hankkia ulkopuolisilta palveluiden tuottajilta, jäljempänä *sopimusrekisteröijä*. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi hankkia sopimusrekisteröijiltä ainoastaan rekisteröintitoiminnan järjestämiseen tarvittavia avustavia palveluja, joiden suorittamiseen ei liity harkinta- eikä päätösvaltaa. Ehdotetussa laissa tarkennettaisiin myös sopimusrekisteröijää koskevia vaatimuksia ja säädettäisiin rekisteröintitehtäviä suorittavia henkilöitä koskevista vaatimuksista. Laissa säädettäisiin myös rekisteröintipäätöksiä koskevista muutoksenhausta. Tällä hetkellä siitä säädetään ajoneuvolaissa (1090/2002). Lisäksi moniin lain säännöksiin tehtäisiin teknisluontoisia tarkennuksia. Muutettavien pykälien määrästä johtuen on katsottu tarpeelliseksi uudistaa ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annettu laki kokonaisuudessaan.

Ajoneuvojen rekisteröinnistä säädetään ajoneuvolaissa. Lähtökohtana ajoneuvojen rekisteröinnissä on ollut se, että rekisteri-ilmoituksen tekijän tai hänen asiamiehensä on täytynyt toimittaa rekisteri-ilmoitus henkilökohtaisesti toimivaltaiselle rekisteröinnin suorittajalle. Rekisteri-ilmoitus on täytynyt tehdä ajoneuvon ensirekisteröintiin tarvittavien tietojen ja niiden muutosten sekä ajo-

neuvon liikennekäytöstä poistamisesta, liikennekäyttöön ottamisesta ja lopullista poistoa koskevien tietojen ilmoittamisesta. Vuonna 2010 mahdollistettiin ajoneuvon liikennekäyttöön ottoa, liikennekäytöstä poistoa ja katoamisilmoitusta koskevan rekisteri-ilmoituksen tekeminen Liikenteen turvallisuusviraston sähköisessä palvelussa.

Ajoneuvolakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että mahdollisuus sähköisten rekisteri-ilmoitusten tekemiseen laajenisi. Rekisteri-ilmoituksen tekemiseen ei enää tarvittaisi rekisteröintitodistuksen ilmoitusosaa eli II osaa, vaan rekisteri-ilmoituksen voisi tehdä myös käyttämällä Liikenteen turvallisuusvirastosta saatavaa ajoneuvokohtaista koodia eli varmennetta. Velvollisuus pitää rekisteröintitodistuksen teknistä osaa eli I osaa mukana kotimaan liikenteessä ehdotetaan poistettavaksi. Rekisteröintitodistusta ei myöskään enää tulostettaisi automaattisesti rekisteröintitapahtuman yhteydessä. Asiakas saisi todistuksen I osan kuitenkin maksutta pyynnöstä. Linja-autojen sekä kokonaisuutensa 3,5 tonnia suurempien kuorma-autojen ja perävaunujen osalta todistuksen I osan automaattinen tulostaminen ja velvollisuus pitää sitä mukana ajon aikana myös kotimaan liikenteessä poistuisivat vasta siirtymäajan jälkeen 1 päivänä tammikuuta 2017.

Lisäksi ehdotetaan, että rekisteri-ilmoitus liikennekäytöstä ottamisesta ja liikennekäytöstä poistamisesta voitaisiin tehdä kaikista ajoneuvoista, myös L-luokan ajoneuvoista, kuten moottoripyöristä tai mopoista. Myös ajoneuvolain muutoksenhakua koskevaa pykälää muutettaisiin.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Ajoneuvojen rekisteröintitoiminnan järjestäminen

Ajoneuvojen rekisteröinti siirrettiin vuonna 1966 lääninhallituksista samana vuonna pe-

rustetun Autorekisterikeskuksen tehtäväksi. Ajoneuvorekisterin ajantasaisuuden ja asiakaspalvelun parantamiseksi rekisteri-ilmoitusten vastaanotto siirrettiin vuonna 1989 poliisilta posti- ja katsastustoimipaikoille. Myöhemmin luovuttiin postitoimipaikkojen toiminnasta rekisteri-ilmoitusten vastaanottopisteinä. Vuonna 1991 luotiin suorarekisteröintijärjestelmä ja autoliikkeen, vakuutusyhtiöt ja rahoitusyhtiöt oikeutettiin merkitsemään ajoneuvoja rajoitetusti ajoneuvorekisteriin.

Vuonna 1994, jolloin katsastustoiminnan kilpailu aloitettiin, ajoneuvohallinnosta tuli tieliikenteen tietojärjestelmän ja siten myös ajoneuvorekisterin pitäjä. Uusi virasto käsiteli rekistereiden pitämistä koskevat periaatteellisesti merkittävät asiat. Autorekisterikeskus toimi kuitenkin edelleen yksin varsinaisena rekisteröintiasioiden hoitajana suorittamien muun ohessa rekisteri-ilmoitusten vastaanottoa, tietojen tallettamista ajoneuvorekisteriin, rekisteriotteiden ja -kilpien luovuttamista sekä tietojen luovuttamista ja muita tietopalvelutehtäviä. Vuoden 1996 alusta Autorekisterikeskuksen keskustoimiston hoitamat viranomaisluonteiset tehtävät, jotka liittyivät tieliikenteen tietojärjestelmän ylläpitämiseen ja kehittämiseen, ajoneuvojen ja ajokorttien rekisteröintiin sekä ajoneuvoverotukseen, siirrettiin Ajoneuvohallintokeskukselle valtion viranomaistoiminnoiksi.

Autorekisterikeskuksen katsastustoimipaikkojen suorittamat rekisteröintitehtävät siirrettiin vuonna 1996 hoidettavaksi katsastus- ja rekisteröintitehtävien toimiluvan nojalla. Toimilupalailla saatettiin yksityiset katsastustoimipaikat ajoneuvojen rekisteröintien osalta tasavertaiseen asemaan Suomen Autokatsastus Oy:n katsastustoimipaikkojen kanssa, kun kaikille katsastustoimipaikoille annettiin oikeus hakea toimilupaa myös rekisteröintitehtävien suorittamiseen. Ajoneuvon suorarekisteröinnistä ja siihen oikeuttavasta luvasta säädettiin ajoneuvojen rekisteröinnistä annetun asetuksen (1598/1995), jäljempänä rekisteröintiasetus, 8 luvussa. Suorarekisteröinnillä tarkoitettiin suorarekisteröintiluvan saaneen yrityksen oman tietojärjestelmän avulla suorittamaa ajoneuvon rekisteritietojen merkitsemistä ajoneuvorekisteriin. Ajoneuvohallintokeskus myönsi luvan suorare-

kisteröintien suorittamiseen autoliikkeelle, vakuutusyhtiölle, katsastuksen suorittajalle ja rahoitusyhtiölle, joka oli riittävän luotettava, jolla oli käytettävissään toiminnan mahdollistava tietojärjestelmä, ja jolla oli edellytykset tehdä asianmukaisesti rekisteri-ilmoitukset suorarekisteröintimenettelyssä. Asetuksessa myös yksilöitiin, millaisia rekisteröintejä erilaiset luvanhaltijat saivat suorittaa.

Vuonna 1998 ajoneuvojen rekisteröintitoiminnan sääntely erotettiin katsastustoiminnasta ja säädettiin kokonaan uusi laki ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta. Rekisteröintiasetuksen 8 luku kumottiin. Uuden lain nojalla Ajoneuvohallintokeskus pystyi toimilupien myöntämisen sijaan hankkimaan rekisteröintitehtäviä ulkopuolisilta palveluntuottajilta sopimusperusteisesti.

Ajoneuvohallintokeskukselle säädetyt tehtävät siirrettiin Liikenteen turvallisuusvirastolle viraston perustamisen yhteydessä vuonna 2010 (HE 142/2009 vp). Näin ollen Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa nykyään ajoneuvojen rekisteröintitoiminnan järjestämisestä. Sopimusrekisteröijän kanssa tehtävissä sopimuksessa sovitaan, missä laajuudessa ja millä ehdoilla se hoitaa rekisteröintitehtäviä. Sopimus on luonteeltaan hallintosopimus.

Liikenteen turvallisuusvirasto on tehnyt ajoneuvojen rekisteröintitoimintaa koskevia sopimuksia muun muassa katsastustoimintaa harjoittavien yritysten, autoliikkeiden sekä vakuutus- ja rahoitusyhtiöiden kanssa. Sillä on tällä hetkellä rekisteröintisopimus 85 katsastustoimintaa harjoittavan yrityksen, 10 vakuutusyhtiön ja 180 autoliikkeen tai rahoitusyhtiön kanssa. Liikenteen turvallisuusvirasto on lisäksi tehnyt rekisteröintisopimuksia vakuutusyhtiöiden franchising-yritysten kanssa. Näitä sopimuksia on tällä hetkellä noin 400. Liikenteen turvallisuusvirastolla on siten eri yhtiöiden kanssa yhteensä noin 680 rekisteröintisopimusta. Katsastusyhtyksillä on noin 330 toimipaikkaa, joissa rekisteri-ilmoituksen voi tehdä. Vakuutusyhtiöillä ja niiden franchising-yrityksillä on yhteensä noin 900 rekisteröintitoimipistettä. Autoliikkeillä ja rahoitusyhtiöillä on yhteensä 500 rekisteröivää toimipistettä. Siten rekisteri-ilmoituksia vastaanottavia toimipisteitä on Suomessa yhteensä noin 1730 kappaletta. Ne

ovat sijoittuneet ympäri Suomea kuitenkin siten, että toimipisteitä on Pohjois-Suomessa harvemmassa kuin Etelä-Suomen suurien kaupunkien ympäristössä.

Sopimusrekisteröintimalli on edistänyt ajoneuvojen rekisteröintipalvelujen saatavuutta ja vaivattomuutta. Se on mahdollistanut yhden luukun periaatteen soveltamisen rekisteröintiasioita hoidettaessa. Esimerkiksi vakuumuutosyhtiö voi myydä asiakkaalle ajoneuvon rekisteröinnin edellytyksenä olevan liikennevakuutuksen ja hoitaa samalla ajoneuvon rekisteröinnin. Toisaalta katsastustoimipaikat voivat myydä liikennevakuutuksia rekisteröintitoiminnan yhteydessä. Rahoitusyhtiö voi hoitaa ajoneuvon rekisteröinnin rahoituksen päätyttyä asiakkaan puolesta. Autoliike voi hoitaa ostamiensa ja myymiensä ajoneuvojen rekisteröinnit. Sopimusrekisteröijien käyttö on myös mahdollistanut kansalaisille ajoneuvojen rekisteröintiin liittyvien asioiden hoitamisen lähellä omaa asuinpaikkaansa.

Rekisteröintitoiminnan järjestämistä ei ole arvioitu uudelleen vuoden 2000 perustuslakiuudistuksen jälkeen. Lain muuttamista pidetään tarpeellisena erityisesti hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle koskevan perustuslain 124 §:n näkökulmasta. Sopimusrekisteröijien tehtävien ja sopimusrekisteröijää koskevien vaatimusten tarkempaa määrittelyä pidetään tarpeellisena. Voimassa oleva laki ei myöskään sisällä yksittäisiä rekisteröintejä suorittavia henkilöitä koskevia vaatimuksia, eikä siinä säädetä Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta irtisanoa tai purkaa sopimukset sellaisten kumppanien kanssa, jotka eivät enää täytä laissa säädettyjä vaatimuksia. Muutoksenhakusääntelyn uudistamista pidetään tarpeellisena siksi, että tällä hetkellä rekisteröintipäätöksiä koskevasta oikaisumenettelystä säädetään ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annettussa laissa, mutta muutoksenhausta säädetään ajoneuvolaissa.

Ajoneuvojen rekisteröinti

Ajoneuvojen rekisteröinnistä säädetään ajoneuvolain 8 luvussa. Luku sisältää muun muassa säännökset siitä, kenellä on velvollisuus tai oikeus ilmoittaa ajoneuvon rekisteritiedot ja miten rekisteri-ilmoitus voidaan

tehdä. Luvussa säädetään myös rekisteröintitodistuksesta. Tarkempia säännöksiä rekisteri-ilmoituksen tekemisestä, rekisteröintiasiakirjoista ja rekisterikilvistä on rekisteröintiasetuksessa.

Rekisteröintivelvollisuus koskee ajoneuvolain 1 §:ssä säädetyn soveltamisalan mukaisesti tieliikenneläissa (267/1981) tarkoitettulla tiellä ja muualla käytettävien ajoneuvojen rekisteröintiä eräin lain 2 §:ssä säädettyin poikkeuksin. Vuonna 2007 otettiin käyttöön uusi rekisteröintijärjestelmä, jonka mukaan ajoneuvo saatetaan vain kerran ajoneuvoliikennerekisteriin eli ensirekisteröidään. Ensirekisteröinnin ja lopullisen poiston välissä ajoneuvosta voidaan tehdä rekisteri-ilmoituksia käytön aikaisista muutoksista. Tällaisia muutoksia ovat liikennekäytöstä poisto ja liikennekäyttöön otto. Ajoneuvon lopullinen poisto merkitään rekisteriin vasta, kun ajoneuvosta on annettu romutustodistus tai ajoneuvo on tuhoutunut. L-luokan ajoneuvoista, kuten moottoripyörästä tai moposta, liikennekäytöstä poistoa koskeva ilmoitus voidaan tehdä vain laissa erikseen tarkoitetuissa poikkeuksellisissa tilanteissa.

Ajoneuvolain 64 §:n mukaan liikenteessä käytettävä moottoriajoneuvo on rekisteröitävä ja ajoneuvon rekisteritietojen muutoksista on ilmoitettava rekisteriin. Ajoneuvon omistaja ja haltija ovat velvollisia ilmoittamaan rekisteritiedot ja niissä tapahtuneet muutokset ajoneuvoliikennerekisteriin. Rekisteri-ilmoitus on tehtävä henkilökohtaisesti tai asiamiehen toimesta toimivaltaiselle rekisteröinnin suorittajalle eli Liikenteen turvallisuusvirastolle tai sopimusrekisteröijälle. Vuonna 2012 pykälään lisättiin valtuus säätää valtioneuvoston asetuksella siitä, milloin rekisteri-ilmoitus voidaan tehdä Liikenteen turvallisuusviraston tarjoamassa sähköisessä palvelussa. Rekisteröintiasetuksen 4 a §:n mukaan sähköisessä palvelussa voi tehdä rekisteri-ilmoituksen liikennekäytöstä poistosta, liikennekäyttöön otosta ja rekisteröintitodistuksen katoamisesta ja turmeltumisesta. Myös ajoneuvon käyttövastaavaa koskevia muutoksia on mahdollista tehdä sähköisessä palvelussa. Muut rekisteri-ilmoitukset on tehtävä henkilökohtaisesti.

Ajoneuvon ensirekisteröinnistä, muutosrekisteröinnistä, liikennekäytöstä poistosta ja

liikennekäyttöön otosta annetaan lain 66 a §:n mukaan rekisteröintitodistus. Viimeksi saadun rekisteröintitodistuksen I osa on pidettävä mukana ajoneuvossa ajon aikana. Rekisteröintiasetuksen 4 §:n mukaan silloin, kun ajoneuvon rekisteri-ilmoitus tehdään henkilökohtaisesti, rekisteri-ilmoitus tulee tehdä rekisteröintitodistuksen ilmoitusosalla eli II osalla, joka on asetuksen 6 §:n 2 momentin mukaisesti allekirjoitettava. Lopullisen poiston osalta tulee kuitenkin esittää sen sijaan romutustodistus. Rekisteröintitodistuksen käyttövaatimuksen vuoksi ei sähköistä asiointia ole laajennettu edellä mainittua kolmea kategoriata laajemmalle. Rekisteröintitodistuksen II osan lisäksi ensirekisteröinnissä ja muutosrekisteröinnissä vaaditaan asetuksen mukaan omistusoikeusselvitys, jotta varmistetaan rekisteri-ilmoituksen tekijän oikeudesta tehdä kyseinen rekisteri-ilmoitus.

Rekisteri-ilmoitusten määrä on vuosittain yli 2 miljoonaa. Nykyään rekisteri-ilmoituksista 12 % tehdään vakuutusyhtiöissä, 58 % katsastustoimipaikoilla, 19 % auto-liikkeissä, 2 % rahoitusyhtiöissä ja 3 % muilla tavoilla. Ilmoituksista vain 6 % tehdään Liikenteen turvallisuusviraston sähköisessä palvelussa. Henkilökohtainen asiointi on siis nykytilanteessa pääsääntö, koska suurta osaa ilmoituksista ei voi tehdä sähköisesti. Tähän olisi tarpeen saada sekä palveluiden saatauvuuden että rekisteröintitoiminnan kustannustehokkuuden parantamiseksi muutokset.

2.2 Kansainvälinen ja EU:n lainsäädäntö

Ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ei tällä hetkellä ole Euroopan unionin (EU) tasolla sääntelyä eikä Suomea sitovia kansainvälisiä sopimuksia. Sen sijaan ajoneuvojen rekisteröinti-asiakirjoista on annettu neuvoston direktiivi 1999/37/EY. Direktiivin 1 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan direktiiviä sovelletaan niihin asiakirjoihin, joita jäsenvaltiot antavat ajoneuvoja rekisteröitäessä. Direktiivin 3 artiklan 1 kohdassa veloitetaan jäsenvaltiot antamaan rekisteröintitodistus sellaisille ajoneuvoille, jotka on kansallisen lainsäädännön mukaan rekisteröitävä. Direktiivin 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on tunnustettava muissa jäsenvaltiossa annetut

rekisteröintitodistukset tunnistettaessa ajoneuvo kansainvälisessä liikenteessä tai toisessa jäsenvaltiossa tehtävän ajoneuvon uuden rekisteröinnin yhteydessä. Direktiivin liitteissä määritellään ne tiedot, jotka todistuksen I ja II osissa on oltava. Direktiivissä 5 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat vaatia kuljettajaa pitämään mukanaan rekisteröintitodistuksen I osaa ajoneuvon tunnistamiseksi tieliikenteessä.

Neuvoston direktiiviä 1999/37/EY muutettiin komission direktiivillä 2003/127/EU. Direktiivin liitteitä mukautettiin tekniseen kehitykseen mahdollistamalla rekisteröintitodistuksen antaminen paperisen todistuksen vaihtoehtona mikroprosessorilla varustetun älykortin muodossa. Tällaista älykorttia ei ole Suomessa otettu käyttöön. Direktiiviä muutettiin uudelleen Euroopan parlamentin ja neuvoston 3 päivänä huhtikuuta 2014 antamalla direktiivillä 2014/46/EU. Edellä mainittuihin säännöksiin ei tullut muutoksia. Muutokset liittyivät kuitenkin osin rekisteröintiprosessien sähköistämiseen. Direktiivin johdantolauseen 6 mukaan direktiivi ei saisi estää jäsenvaltioita pitämästä toimivaltaisten viranomaisten sähköisesti tallentamia tietoja alueellaan rekisteröityä ajoneuvoa koskevana ensisijaisena tietolähteenä.

Kansainvälisistä sopimuksista Suomea velvoittaa vuonna 1968 Wienissä tehty tieliikenteen yleissopimus (SopS 30/86). Sen 35 artiklan mukaan moottoriajoneuvon ja siihen kytketyn muun kuin kevyen perävaunun tulee olla jonkun sopimuspuolen tai sen osan rekisteröimä. Lisäksi moottoriajoneuvon kuljettajalla tulee kansainvälisessä tieliikenteessä olla todistus rekisteröinnistä. Sopimus määrittelee tiedot, jotka todistuksesta tulee vähintään ilmetä. Sopimusta on muutettu vuosina 1993 ja 2005, mutta 35 artiklan velvoitetta ei ole muutettu.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Laki ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta

Rekisteröintitehtävissä on kyse perustuslain 124 §:ssä tarkoitettusta julkisesta hallintotehtävästä. Esityksen tavoitteena on säätää nykyistä tarkemmin siitä, mitä tehtäviä Liik-

kenteen turvallisuusviraston sopimusrekisteröijät voisivat tehdä ja millä edellytyksillä. Ehdotuksessa esitetään säädettäväksi kokonaan uusi laki ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ja kumottavaksi voimassa oleva samanniminen laki.

Ehdotetussa laissa rekisteröintitoiminnan järjestämisen perusteet säilyisivät ennallaan. Rekisteröintitehtävistä sovittaisiin sopimusrekisteröijien kanssa nykyiseen tapaan sopimuksilla. Laissa kuitenkin säädettäisiin nykyistä täsmällisemmin siitä, mitä avustavia tehtäviä sopimusrekisteröijille voidaan siirtää. Rekisteröintipäätökset tekisi Liikenteen turvallisuusvirasto. Lisäksi erikseen säädettäisiin siitä, että sopimusrekisteröijä ei saa vastaanottaa ja tallentaa sellaisia rekisteri-ilmoituksia, jotka edellyttävät harkintavallan käyttöä. Se ei esimerkiksi arvioisi rekisteröinnin edellytysten täyttymistä eikä ajoneuvon rekisteröintiasiakirjojen tai omistusoikeuden oikeellisuutta. Jos rekisteröintiasiakirjoissa olisi epäselvyyttä, sopimusrekisteröijä siirtäisi rekisteröintitehtävän Liikenteen turvallisuusvirastolle.

Rekisteröintitehtävien asianmukaisen hoitamisen varmistamiseksi lakiin ehdotetaan tarkennusta myös sopimusrekisteröijien ja heidän palveluksessaan olevien rekisteröintitehtäviä hoitavien henkilöiden luotettavuuden arviointiin. Ehdotuksen mukaan luotettavana pidettäisiin sitä, jota ei ole tuomittu lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen eikä kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan rekisteröintitoimintaa. Henkilöä ei kuitenkaan pidettäisi luotettavana, jos hän on muutoin aikaisemmalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton harjoittamaan rekisteröintitoimintaa.

Ehdotetun lain mukaan ajoneuvojen rekisteröintitoimintaa voisivat jatkossa harjoittaa myös yksityiset elinkeinonharjoittajat. Erityisesti vakuutusedustajina voi olla myös toiminnalla toimivia yksityisiä elinkeinonharjoittajia, joten voimassa olevan lain rajausta yhteisöihin ja laitoksiin ehdotetaan poistettavaksi.

Liikenteen turvallisuusvirastolle säädettäisiin velvoite pitää yllä sähköisessä verkko-

palvelussaan tietoa sopimusrekisteröijistä, joiden kanssa virastolla on voimassa oleva sopimus. Tarkoituksena on parantaa kansalaisten mahdollisuuksia saada tietoa siitä, mistä rekisteröintipalveluita on saatavissa.

Ajoneuvolaki

Ajoneuvolain muuttamisen pääasiallisena tavoitteena on helpottaa ajoneuvon rekisteri-ilmoitusten tekoa ja lisätä rekisteröintitoiminnan kustannustehokkuutta. Tähän pyritäisiin erityisesti laajentamalla mahdollisuuksia hoitaa rekisteri-ilmoitukset sähköisesti ilman paperisia liitteitä. Velvollisuus tehdä rekisteri-ilmoitus säilyisi nykyisellään. Sähköisen palvelun käyttämöhdollisuuksien lisääminen vähentäisi tarvetta henkilökohtaiseen asiointiin. Mahdollisuus henkilökohtaiseen asiointiin säilytettäisiin kuitenkin entisellään.

Rekisteri-ilmoituksia voisi tehdä kahdella tavalla: itsepalveluna Liikenteen turvallisuusviraston tai sopimusrekisteröijän sähköisessä palvelussa taikka henkilökohtaisesti sopimusrekisteröijän luona. Rekisteri-ilmoituksen tekeminen itsepalveluna olisi käytännössä mahdollista aina, kun Liikenteen turvallisuusvirasto voisi selvittää rekisteröinnin edellytykset sähköisesti. Sähköisen asiointin mahdollistamiseksi laissa määriteltäisiin varmenne ja säädettäisiin velvollisuudesta luovuttaa varmenne ajoneuvon siirtyessä uudelle omistajalle. Varmenne olisi Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä ajoneuvon omistusoikeutta osoittava tunnus. Rekisteröintiasetusta on tarkoitus muuttaa siten, että varmennetta voisi käyttää rekisteri-ilmoitusten tekemiseen rekisteröintitodistuksen sijaan. Rekisteri-ilmoituksen tekemiseen ei siten enää tarvittaisi rekisteröintitodistuksen ilmoitusosaa eli II osaa. Varmenteen haltijan katsottaisiin myös antaneen ajoneuvolaissa ajoneuvon ensirekisteröintiin, muutosrekisteröintiin ja liikennekäyttöön ottoon edellytettävän riittävän selvityksen ajoneuvon omistusoikeudesta. Rekisteri-ilmoituksen tekijältä ei jatkossa edellytettäisi omistusoikeutta osoittavien asiakirjojen esittämistä, paitsi silloin, kun ilmoituksen tekijällä ei olisi hallussaan voimassa olevaa varmennetta tai viimeistä rekisteröintitodistuk-

sen II osaa. Näin pystyttäisiin vähentämään paperisia liitteitä sisältävien rekisteri-ilmoitusten määrää. Vastuu oikeiden tietojen antamisesta rekisteri-ilmoituksen yhteydessä siirtyisi nykyistä enemmän tietojen antajalle.

Rekisteröintitodistuksia ei ehdotetun lain mukaan enää tulostettaisi automaattisesti rekisteri-ilmoituksen tekemisen yhteydessä, vaan ne annettaisiin erikseen pyydettyäessä. Rekisteröinnin I osan saisi maksutta ja II osan maksua vastaan. Rekisteröinnin asiakashinnat vahvistetaan liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa Liikenteen turvallisuusviraston maksullisista suoritteista (722/2012). Rekisteröintitodistuksen I osaa eli teknistä osaa, josta ilmenee tiedot ajoneuvon omistajasta ja haltijasta sekä ajoneuvon tekniset tiedot, ei myöskään tarvitsisi enää pitää liikennekäytössä mukana kotimaan liikenteessä. Linja-autojen sekä kokonaismassaltaan 3,5 tonnia suurempien kuorma-autojen ja perävaunujen osalta todistuksen I osan automaattinen tulostaminen ja velvollisuus pitää sitä mukana ajon aikana myös kotimaan liikenteessä poistuisivat vasta siirtymäajan jälkeen 1 päivänä tammikuuta 2017.

Esityksellä pyritään myös selkeyttämään ajoneuvojen liikennekäyttöön ottoa ja liikennekäytöstä poistoa koskevia säännöksiä. Ajoneuvolakia muutettaisiin siten, että kaikista ajoneuvoista voisi tehdä rekisteri-ilmoituksen ajoneuvon liikennekäyttöön ottamisesta ja liikennekäytöstä poistamisesta. Lisäksi laista poistettaisiin velvoite palauttaa rekisterikilvet.

Ajoneuvon rekisteröinti ja vakuuttaminen ovat nykyisin erillisiä tapahtumia ja ajoneuvon liikennevakuutus edeltää rekisteri-ilmoituksen tekoa. Rekisteröinnin ja vakuuttamisen voi hoitaa samalla kertaa, jos vakuutusyhtiö tai sen edustaja on Liikenteen turvallisuusviraston sopimusrekisteröijä. Ehdotus ei sisällä tähän liittyviä lainsäädännöllisiä muutoksia, mutta käytännössä toimintamallia on tarkoitus muuttaa siten, että rekisteri-ilmoituksen tiedot voitaisiin kerätä ajoneuvon vakuuttamisen ja vakuutustietojen muuttamisen yhteydessä ja ne voitaisiin välittää samanaikaisesti Liikenteen turvallisuusviraston tietojärjestelmään. Sähköisen asioinnin käyttöalan laajentaminen ja rekisteri-ilmoitusten tekemiseen oikeuttavan varmen-

teen käyttö helpottavat rekisteröinnin ja vakuuttamisen yhdistämistä yhdeksi toimenpiteeksi. Nykyinen mahdollisuus hoitaa ajoneuvon vakuuttaminen ja rekisteröinti erillisinä toimenpiteinä kuitenkin säilyisi.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella olisi taloudellisia vaikutuksia kansalaisille, Liikenteen turvallisuusvirastolle ja sen sopimusrekisteröijille sekä valtiontalouteen. Voimassa olevien säädösten ja ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ehdotetun lain mukaan Liikenteenturvallisuusvirasto perii rekisteröintisuoritteista Liikenteen turvallisuusviraston maksullisista suoritteista annetussa liikenne- ja viestintäministeriön asetuksessa (722/2012) säädetyt omakustannusperusteiset maksut.

Vuonna 2013 ajoneuvon rekisteröintimaksu henkilöasioinnissa sopimusrekisteröijän luona liitteellisestä rekisteröinnistä eli rekisteröinnistä, jossa asiakkaalta edellytettiin säännösten mukaan muitakin paperisia asiakirjoja kuin rekisteröintitodistuksen II osa, oli asiakkaalle 16,60 euroa. Rekisteröintimaksu liitteettömästä rekisteröinnistä oli 10,50 euroa. Vuonna 2013 liitteellisiä rekisteri-ilmoituksia tehtiin noin 125 000 kappaletta. Liitteettömiä rekisteri-ilmoituksia tehtiin noin 2,4 miljoonaa kappaletta, joista henkilöasioinnissa sopimusrekisteröijän luona tehtiin yli 2 miljoonaa kappaletta. Yhteensä kansalaiset maksoivat liitteellisinä ja liitteettöminä rekisteröintisuoritteina henkilöasioinnissa vuonna 2013 yhteensä yli 23,5 miljoonaa euroa.

Rekisteri-ilmoituksia ajoneuvon liikennekäyttöön ottamisesta, liikennekäytöstä poistamisesta sekä rekisteröintitodistuksen kaatoamisesta on voinut tehdä joko sopimusrekisteröijien luona henkilöasioinnissa tai sähköisesti Liikenteen turvallisuusviraston tarjoamassa palvelussa. Edellä mainittuja ilmoituksia tehtiin vuonna 2013 yhteensä noin 900 000 kappaletta, joista sähköisten ilmoitusten osuus oli koko vuoden 2013 ajalta noin 340 000. Sähköisen rekisteri-ilmoituksen tekemisestä perittiin neljä euroa per ilmoitus. Sähköisen asioinnin rekisteröin-

tisuoritteista perittiin kansalaisilta vuonna 2013 yhteensä noin 1,4 miljoonaa euroa.

On todennäköistä, että sähköinen asiointi olennaisesti lisääntyy, kun se mahdollistetaan kaikkien rekisteri-ilmoitusten osalta. Kun Liikenteen turvallisuusvirasto otti sähköiset rekisteröintipalvelut käyttöön vuonna 2010, oli sähköisten rekisteröintisuoritteiden osuus liikennekäyttöön ostoissa ja liikennekäytöstä poistoissa ensin alle 30 %. Sähköisten rekisteri-ilmoitusten osuus on niiden osalta tämän jälkeen noussut tasaisesti ja se on nyt ylittänyt 50 % rajan. Rekisteröintitodistusten katoamisilmoituksista, jotka voidaan myös jo tehdä rekisteröintiasetuksen nojalla sähköisesti, tehdään kuitenkin vain alle 3 % sähköisesti. Tämä johtuu siitä, että katoamisilmoitus tehdään yleensä omistajanvaihdoksen ilmoituksen yhteydessä, joka tapahtuu aina henkilöasiointinissa sopimusrekisteröijän luona.

Sähköisten rekisteri-ilmoitusten lisääntyminen vähentäisi kansalaisilta perittäviä rekisteröintimaksuja huomattavasti, koska rekisteröintisuoritteista perittävät maksut ovat omakustannusperusteisia ja koska sähköisistä rekisteri-ilmoituksista perittävät maksut ovat huomattavasti alhaisemmat kuin henkilöasiointinissa perittävät maksut. Sähköisissä rekisteröintipalveluissa perittäviä maksuja ei ole tarkoitus muuttaa.

Henkilöasiointinista perittäviä maksuja on tarkoitus laskea. Ajoneuvoliikennerekisterin ylläpitämisestä Liikenteen turvallisuusvirastolle aiheutuvat kulut koostuvat tietojärjestelmän ylläpidosta ja sen kehittämisestä, sopimusrekisteröijille maksettavista palvelukorvauksista, rekisteröintitodistuksien tuottamisesta sekä henkilöstö- ja hallintokuluista. Rekisteröintisuoritteiden suurin kustannus on henkilöstökustannus. Koska sopimusrekisteröijien työ tulee muuttamaan yhä enemmän avustavien tehtävien suuntaan ja rekisteri-ilmoitusten läpikäyminen nopeutuu muun muassa ajoneuvon omistusoikeusselvityksen korvaavan varmenteen käyttöönoton vuoksi, tulee sopimusrekisteröijille maksettava korvaus alenemaan. Siten myös asiakkailta perittäviä maksuja voidaan laskea.

Koska nykyinen ajoneuvoliikennerekisterin tietojärjestelmä ei mahdollista sähköisen rekisteri-ilmoituksen tekemistä kaikkien rekis-

teri-ilmoitusten osalta, tulisi Liikenteen turvallisuusvirastolle aluksi kustannuksia sähköisten palvelujen laajentamisesta. Liikenteen turvallisuusvirasto on jo käynnistänyt hankkeen, joka mahdollistaa entistä parempien sähköisten palveluiden käyttöönottamisen. Tietojärjestelmän kehittämisestä aiheutuisi noin 1,1 miljoonan euron kustannukset. Liikenteen turvallisuusvirasto on varannut resurssit tietojärjestelmämuutosten toteuttamiseksi kehitysbudjettiinsa vuosille 2014 ja 2015.

Ehdotuksen mukaan rekisteröinti-ilmoituksesta ei tulostettaisi enää automaattisesti rekisteröintitodistuksen I ja II osaa. Raskaan liikenteen osalta automaattisesta tulostamisesta luovuttaisiin siirtymäajan jälkeen 1 päivänä tammikuuta 2017. Rekisteröintitodistuksia tulostettiin vuonna 2013 yhteensä noin 3 miljoonaa kappaletta, joista Liikenteen turvallisuusvirastolle aiheutui yli 300 000 euron kustannus. Asiakkaille näistä postitettiin keskitetyn tulostuksen kautta yli miljoona kappaletta ja postituskulut olivat yli 500 000 euroa. Asiakirjojen digitoinnista maksettiin Liikenteen turvallisuusviraston kumppaneille noin 200 000 euroa. Todistusten automaattisesta tulostamisesta luopuminen merkitsisi Liikenteen turvallisuusvirastolle siten säästöjä. Säästöjen tarkka arvioiminen on vaikeaa, sillä rekisteröintitodistuksen I osan saisi edelleen maksutta sitä pyytämällä. Todistuksen II osasta sen sijaan perittäisiin jatkossa erillinen maksu.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Rekisteri-ilmoituksen oikeellisuus perustuisi ehdotuksen mukaan siihen, että ilmoittaja käyttää ilmoituksen tekemiseen Liikenteen turvallisuusvirastosta saatavaa varmennetta tai rekisteröintitodistuksen II osaa. Rekisteri-ilmoituksen tekijä vastaisi yksipuolisesti tekemästään ilmoituksesta. Rekisteröintitodistukseen ei nykyiseen tapaan enää vaadittaisi ajoneuvon luovuttajan allekirjoitusta, sillä ajoneuvon luovutuksen oikeellisuus perustuisi rekisteröintitodistuksen ilmoitusosan eli II osan tai varmenteen luovutukseen uudelle omistajalle. Ilmoituksenvaraisuus vähentäisi Liikenteen turvallisuusviraston tarvetta kou-

luttaa ja ohjeistaa sopimusrekisteröijii, sillä niiden ei tarvitsisi eikä tulisi enää harkita esimerkiksi omistusoikeusselvityksen asianmukaisuutta.

Yksipuolinen ilmoittaminen voisi houkuttaa käyttämään omistusoikeuden siirtopäivänä myöhäisempää ajankohtaa kuin mistä yhteisesti on sovittu. Luovutuspäivämäärällä on taloudellista merkitystä, koska sen perusteella määräytyy ajoneuvoverovelvollisuuden alkaminen ja vakuuttamisvelvollisuus. Rekisterimerkinnöistä johtuva erimielisyys saattaisi lisätä Liikenteen turvallisuusvirastolle osoitettujen oikaisuvaatimusten sekä hallinto-oikeuksiin tehtyjen valitusten määrää. Liikenteen turvallisuusvirastolle osoitettu oikaisuvaatimus voisi kuitenkin menestyä lähinnä siinä tilanteessa, jossa osapuolten välille saataisiin yhteisymmärrys asian kulusta. Liikenteen turvallisuusvirasto ei voisi ottaa kantaa ajoneuvon omistusoikeuden oikeudellisuuteen tai haltijuuden alkamispäivämääriin. Siten se ei voisi korjata rekisteritietoja, elleivät osapuolet pääsisi asiasta yksimielisyyteen. Erimielisyystilanteissa niiden täytyisi hankkia päätös esimerkiksi käräjäoikeudesta, jossa omistusoikeuden siirtopäivä voitaisiin vahvistaa.

Väärien luovutuspäivämäärien estämiseksi olisi tärkeää, että ajoneuvon rekisteriin merkitty omistaja ilmoittaisi ajoneuvon myyntitilanteen yhteydessä ajoneuvon omistusoikeuden siirtopäivän ajoneuvoliikennerekisteriin. Tämän toimintamallin tärkeyttä tulisi korostaa Liikenteen turvallisuusviraston viestinnässä ja ohjeistuksessa.

Liikenteen turvallisuusviraston ja Oikeusrekisterikeskuksen työmäärät lisääntyisivät sopimusrekisteröijien ja näiden rekisteröintitehtäviä suorittavan henkilöstön luotettavuuden tarkistamisessa. Sopimusrekisteröijien määrä lisääntyisi, kun myös yksityiset elinkeinoharjoittajat voisivat toimia sopimusrekisteröijinä. Myös rekisteröintitehtäviä suorittavien henkilöiden määrän oletetaan jatkossa kasvavan, kun sopimusrekisteröijät alkavat hoitaa rekisteröintitehtäviä sovellusintegraatioyhteydellä sen sijaan, että heillä olisi suora pääsy Liikenteen turvallisuusviraston järjestelmään. Lisäksi luotettavuuden arviointi laajenisi, kun rikosrekisteritietojen lisäksi tarkistettaisiin myös sakkorekisterin

tiedot. Nykyisin tarkistusprosessi sisältää manuaalisia työvaiheita molemmilla viranomaisilla. Tarkistusten määrä kasvaisi lain voimaantulon yhteydessä hetkellisesti, kun noin 5000–6000 henkilön luotettavuus tulisi tarkistaa. Tämän jälkeen määrä tasaantuisi jäaden kuitenkin suuremmaksi kuin nykyisin. Tällä hetkellä luotettavuusselvityksiä tehdään noin 350 vuodessa ja lain voimaantulon jälkeen määrän arvioidaan olevan noin 700 tarkistusta vuodessa. Tarkistusten tekemistä on tarkoitus kehittää mahdollistamalla integraatio Liikenteen turvallisuusviraston ja Oikeusrekisterikeskuksen järjestelmien välillä, jotta manuaalisista työvaiheista päästään eroon tapauksissa, joissa selvityksen tuloksena ei rikos- tai sakkorekistereistä löydy luotettavuuteen vaikuttavia merkintöjä. Tästä syystä laissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta saada tietoja rikos- ja sakkorekisteristä myös teknisellä käyttöyhteydellä.

Uusien sähköisten palveluiden käyttöönotto lisäisi kansalaisten neuvonta- ja tukipalveluiden tarvetta. Liikenteen turvallisuusvirasto järjestäisi neuvonta- ja tukipalvelun jo ennen uusien sähköisten palvelujen käyttöönottoa ja sitä jatkettaisiin käyttöönoton jälkeen huomioiden palvelun erityinen tarve ensimmäisinä vuosina. Ohjeet ja henkilökohtaisen rekisterineuvonnan yhteystiedot olisivat esillä myös Liikenteen turvallisuusviraston internetsivulla. Itse sähköinen rekisteröinti toteutettaisiin siten, että järjestelmä ohjaisi asiakasta ja eri toimintojen alta löytyisi aina toimintaohje. Liikenteen turvallisuusviraston sopimus-kumppaneilla olisi myös rekisteröintipalveluihin liittyvä neuvontavelvollisuus, jonka laajuudesta sovittaisiin Liikenteen turvallisuusviraston ja sopimusrekisteröijän välisessä rekisteröintisopimuksessa.

Se, ettei rekisteröintitodistuksen I osaa tarvitsisi enää pitää ajoneuvossa mukana kotimaan liikenteessä, vaikuttaisi poliisin suorittamaan valvontaan. Rekisteröintitodistuksen sisältämät ajoneuvon tiedot tulisi nykyisen paperisen rekisteritodistuksen sijaan tarkastaa Liikenteen turvallisuusviraston ajoneuvoliikenteen tietojärjestelmästä (ATJ) ajoneuvossa olevalla tietokoneella poliisin kenttäjohtajajärjestelmän kautta. Poliisilla on käytössään myös suorakyselyt ATJ:n tietopalve-

luun. Tällä hetkellä noin 75–80 prosenttia poliisin ajoneuvoista on varustettu tietoliikenneyhteyksin. Pääasiassa liikenteen valvontaan käytettävien ajoneuvojen osalta kattavuus on tätä parempi. Kattavuus paranee sitä mukaa, kun poliisin ajoneuvokantaa uusitaan. Jos tietoliikenneyhteyksissä on katkoja, poliisi voisi kysyä ajoneuvon tietoja viranomaisverkko VIRVEN kautta tai matkapuhelimella hätäkeskuksesta tai poliisin tilannekeskuksesta. Tämä kuormittaisi jossain määrin hätäkeskusta ja poliisin tilannekeskusta. VIRVE-puhelimella voi myös viestitse pyytää ajoneuvon suppeat tiedot. Nämä kyselyt ovat automaattisia. Edellä mainittuja vaihtoehtoja tulisi käyttää myös silloin, jos ajoneuvossa ei ole tietoliikenneyhteyksiä. Toisaalta pelkkä paperinen todistus ei nykyäänkään usein riitä valvontaan. Ajoneuvossa mukana oleva todistus ei välttämättä ole viimeisin voimassa oleva. Lisäksi siitä eivät selviä anastus- ja verotiedot eivätkä henkilöihin liittyvät kuulutukset. Myöskään katsastuksen voimassa olo ei näy todistuksesta. Poliisi käyttääkin jo nyt paljon sähköistä rekisteriä liikenteen valvonnassa. ATJ-kyselyitä tehdään kuukausittain useampia satoja tuhansia.

Raskaan liikenteen osalta velvollisuudesta pitää rekisteröintitodistuksen I osaa mukana luovutettiin vasta siirtymäajan jälkeen 1 päivänä tammikuuta 2017, jotta tietojärjestelmät ja käytännöt saataisiin siihen kuntoon, ettei raskaan liikenteen valvonta kärsi uudistuksesta. Raskaan liikenteen valvontaan tarvitaan ajoneuvon laajat tiedot, joita ei saa tällä hetkellä näkyviin poliisin kenttäjohtojärjestelmän kautta, vaan ainoastaan suora-kyselyillä ATJ:n tietopalveluun. Liikenteen turvallisuusvirasto ja Poliisihallitus tekevät tiivistä yhteistyötä, jotta sähköisiin rekistereihin perustuvaan valvontaan siirtyminen tapahtuisi sujuvasti.

4.3 Ympäristövaikutukset

Esityksen mukaisella mahdollisuudella hoitaa ajoneuvon rekisteröinti sähköisesti vähennettäisiin asiointiliikennettä ja siten liikenteen aiheuttamia päästöjä erityisesti hajasutusalueilla. Lisäksi tulostettavien rekisteröintitodistusten määrä ja siten paperin kuluus vähenisi, kun rekisteröintitodistuksia ei

enää annettaisi automaattisesti vaan ainoastaan pyynnöstä.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Liikenteen turvallisuusviraston tulee rekisteröintitoiminnasta vastaavana viranomaisena huolehtia siitä, että rekisteröintipalveluja olisi edelleen saatavana koko maassa. Esityksen mukaan ajoneuvojen rekisteröintitoimintaa voisi jatkossa harjoittaa myös yksityiset elinkeinonharjoittajat. Tämä lisäisi rekisteri-ilmoituksia vastaanottavien paikkojen lukumäärää ja parantaisi rekisteröintipalveluiden saatavuutta.

Rekisteröintipalveluiden saatavuutta parantaisi myös se, että sähköinen asiointi mahdollistettaisiin nykyistä laajemmin. Samalla sähköisten palvelujen lisääntyminen voisi vaikuttaa työllisyyteen kielteisesti. Rekisteri-ilmoitusten lukumäärä henkilöasiointissa vähentyisi, jolloin toimipaikoilla tarvittaisiin entistä vähemmän asiakaspalvelijoita. Henkilöasiointin ja rekisteröinnistä maksettujen korvausten väheneminen saattaa johtaa siihen, että sopimusrekisteröijien määrä vähennee jonkin verran.

Vaikka ajoneuvolain 66 a §:stä poistettaisiin velvollisuus pitää rekisteröintitodistuksen I osaa mukana kotimaan liikenteessä, velvollisuus säilyisi kansainvälisessä liikenteessä. Kun rekisteröintitodistusten automaattisesta antamisesta luovutettiin, Liikenteen turvallisuusviraston tulisi varmistaa, että todistuksen saisi tarvittaessa nopeasti. Kuten edellä on todettu, sopimusrekisteröijien määrä saattaisi vähentyä. Lisäksi osa niistä ei tulostaisi todistuksia. Rekisteröintitodistuksia saisi sellaisten sopimusrekisteröijien toimipisteistä, joilla on käytössään toimipistekohdainen oheistulostus. Liikenteen turvallisuusviraston internetsivuilla ylläpidettäisiin listaa näistä toimipisteistä. Rekisteröintitodistuksen saisi myös tilattua Liikenteen turvallisuusviraston internetsivujen kautta. Liikenteen turvallisuusviraston tulisi myös informoida asiakkaitaan I osan mahdollisista käyttötarpeista, erityisesti sen tarpeellisuudesta kansainvälisessä liikenteessä. Tämä on välttämätöntä muun muassa siksi, että edellä mainitun ajoneuvojen rekisteröintiasiakirjoista annetun neuvoston direktiivin 1999/37/EY tavoite

vapaan liikkuvuuden turvaamisesta toteutuisi. Samasta syystä rekisteröintitodistuksen I osa annetaan ilman erillistä maksua.

5 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa. Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt asiasta lausunnot oikeusministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, sisäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, puolustusministeriöltä, Rajavartiolaitokselta, Liikenteen turvallisuusvirastolta, Liikennevirastolta, Tullilta, Oikeusrekisterikeskukselta, Tietosuojavaltuutetun toimistolta, Patentti- ja rekisterihallitukselta, Valtakunnanvoudinvirastolta, Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, Finanssialan Keskusliitolta, Finanssivalvonnalta, Poliisihallitukselta, Liikenneturvalta, liikennevakuutuskeskukselta, Helsingin vankilalta, A-Vakuutus Oy:ltä, Folksam Vahinkovakuutus Oy:ltä, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Fennialta, If Vahinkovakuutusyhtiö Oy:ltä, Pohjantähti Keskinäinen Vakuutusyhtiöltä, Pohjola Vakuutus Oy:ltä, Suomen Vahinkovakuutus Oy:ltä, LähiTapiola Keskinäinen Vakuutusyhtiöltä, Keskinäinen Vakuutusyhtiö Turvalta, Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry:ltä, A-Katsastus Oy:ltä, K1 Katsastajat Oy:ltä, Autotuojat ry:ltä, Suomen Autokierätykset Oy:ltä, Stena Recycling Oy:ltä, Kuusakoski Oy:ltä, Autoalan Keskusliitto ry:ltä, Autoliitto ry:ltä, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry:ltä, Linja-autoliitto ry:ltä, Suomen Taksiliitolta, Autokatsastajat AK ry:ltä, Yksityisten Katsastustoimipaikkojen Liitto ry:ltä ja Santander Consumer Finance Oy:ltä.

Suurin osa lausunnonantajista suhtautui esitykseen myönteisesti ja kannatti ehdotuksen tavoitetta sähköisten palveluiden lisäämisestä ja rekisteröintiprosessin muuttamista mahdollisimman pitkälle sähköiseksi. Lausunnonantajat toivat yksityiskohdissa esille muutos-, korjaus- ja kehitysehdotuksia. Nämä ehdotukset pyrittiin mahdollisuuksien mukaan huomioimaan asian jatkovalmistelussa. Aikataulusyistä ehdotuksista huomioi-

tiin lähinnä ne, jotka koskivat nyt ehdotettuja lakimuutoksia.

Oikeusministeriö piti tarpeellisena selvittää mahdollisuus hyödyntää turvallisuus selvityslaitissa (726/2014) tarkoitettua turvallisuus selvitysmenettelyä sopimusrekisteröijien ja rekisteröintiä suorittavien henkilöiden luottavuuden arvioinnissa. Ehdotuksessa on kuitenkin päädytty pitäytymään nykyisessä mallissa, jossa ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ehdotetun lain 3 §:n 3 momentissa määritelty luotettavuus arvioitaisiin lähinnä rikos-, sakko- ja liiketoimintarekisteristä saatujen tietojen pohjalta. Sopimusrekisteröijiiä on tällä hetkellä noin 700 ja rekisteröintiä suorittavia henkilöitä vielä huomattavasti enemmän, joten turvallisuus selvitysmenettelyn käyttö luotettavuuden arvioimisessa tulisi liian raskaaksi ja hitaaksi. Esityksen myötä sopimusrekisteröijien määrä kasvaisi entisestään. Lisäksi valittua menettelyä puoltaa se, että Liikenteen turvallisuusvirasto voisi luotettavuusarviota tehdessään hyödyntää osin Finanssivalvonnan vakuutus edustuksesta annetun lain (570/2005) nojalla tekemää arviointia 6 §:n 2 momentin perusteluissa todetulla tavalla. Muiden kysymysten osalta hallituksen esityksessä on otettu huomioon oikeusministeriön esittämät tarkennukset.

Sähköisten rekisteröintipalvelujen käyttöönottamisen edellytyksenä on ilmoituksen varaisuus. Rekisteri-ilmoituksen tekijä vastaisi yksipuolisesti tekemästään ilmoituksesta, eikä rekisteröintitodistukseen enää vaadittaisi ajoneuvon luovuttajan allekirjoitusta. Kuten esityksen perusteluissa on viranomais ten toimintaan kohdistuvia vaikutuksia koskevassa jaksossa todettu, tämä voisi houkuttaa käyttämään omistusoikeuden siirtopäivänä myöhäisempää ajankohtaa kuin mistä yhteisesti on sovittu. Autotuojat ry:n, Autoalan Keskusliitto ry:n ja Liikennevakuutuskeskuksen lausunnoissa tuotiin esiin, että on tärkeää luoda toimintamallit tällaisten tilanteiden minimoimiseksi. Liikenteen turvallisuusvirasto tulee lausunnoissa esitetyllä tavalla oheistamaan ja tiedottamaan laajasti siitä, että ajoneuvon rekisteriin merkityn omistajan kannattaa ilmoittaa ajoneuvon myyntitilanteen yhteydessä ajoneuvon omistusoikeuden siirtopäivä ajoneuvoliikennerekisteriin.

Tällöin ajoneuvon uusi omistaja ei myöhemmin voisi käyttää muuta päivämäärää.

Santander Consumer Finance Oy piti tärkeänä minimoida mahdolliset yksipuolisen ilmoittamisen aiheuttamat väärinkäytösriskit. Se esitti, että omistajan tulisi vähintäänkin saada tieto, jos hänen omistamaansa ajoneuvon rekisteröintiä muutetaan. Näin voisi tapahtua, jos esimerkiksi ajoneuvon haltija tai toinen omistaja tekee rekisteri-ilmoituksen. Ehdotus ajoneuvon omistajalle lähetettävästä tiedosta silloin, kun ajoneuvosta on tehty uusi rekisteri-ilmoitus, pyritään toteuttamaan Liikenteen turvallisuusviraston järjestelmän jatkokehityksen yhteydessä.

Liikennevakuutuskeskus totesi lisäksi, ettei pidä kansalaisten kannalta sujuvana sellaista menettelyä, jossa Liikenteen turvallisuusvirasto ei voi korjata rekisteritietoja, jos osapuolten välillä on erimielisyyttä omistusoikeuden siirtopäivästä. Asia on kuvattu edellä viranomaisten toimintaan kohdistuvia vaikutuksia koskevassa jaksossa. Rekisterinpitäjän velvollisuutena on henkilötietolain 29 §:n 1 momentin mukaisesti korjata virheelliset tiedot rekisterissä. Liikenteen turvallisuusviraston ylläpitää ajoneuvoliikennerekisteriä. Sen toimivaltaan ei kuitenkaan kuulu yksityisoikeudelliset kiistat ajoneuvojen omistajuuksista ja omistusoikeuden siirtopäivistä. Siksi Liikenteen turvallisuusvirasto voisi korjata rekisteritietoja vain asianosaisten yksimielisen rekisteri-ilmoituksen tai omistajuudesta annetun lainvoimaisen päätöksen perusteella. Henkilötietolain 29 §:n 2 momentin mukaan silloin, jos rekisterinpitäjä ei hyväksy rekisteröidyn vaatimusta tiedon korjaamisesta, hänen on annettava asiasta kirjallinen todistus. Todistuksessa on mainittava myös ne syyt, joiden vuoksi vaatimusta ei ole hyväksytty.

Liikennevakuutuskeskus ehdotti myös, että mikäli liikennekäytöstä poistetulle ajoneuvolle ilmoitetaan ajoneuvoliikennerekisteriin liikennevakuutus päättyväksi, tulisi siitä seurata rekisterikilpien tuhoamisvelvoite. Rekisterikilpien tuhoamisvelvoitetta olisi kuitenkin hankala valvoa. Se toisi turhaa asiointitarvetta ajoneuvon omistajalle tai haltijalle ja lisäisi työmäärää. Kilvet täytyisi rekisteröidä tuhotuiksi. Jos ajoneuvo otetaan myöhemmin käyttöön, tarvitsee se rekisteröidä uudelleen

ja varustaa uusilla kilvillä. Liikennevalvonnan yhteydessä voidaan ilman kilpien tuhoamisvelvoitettakin selvittää väärinkäytöstapauksia.

Katsastustoimiala esitti huolensa suunnitelmasta pienentää sopimusrekisteröijille maksettavaa palvelukorvausta. Sähköisen rekisteröintiprosessin ulkopuolelle jää osaluoteita, joiden hoitamiseen tarvitaan edelleen henkilökohtaista palvelua. Katsastusalan mukaan palvelukorvauksen pieneminen vaikuttaisi siihen, että henkilökohtaisten rekisteröintipalvelujen saatavuus ja taso heikkenisi kannattamattomuuden vuoksi. Ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetussa laissa ei säädettäisi palvelukorvauksesta, vaan sopimusrekisteröijän kanssa tehtävässä sopimuksessa. Ehdotetun lain 6 §:n 4 momentin perusteluissa on kuitenkin kuvattu sitä, mistä korvaus muodostuisi. Henkilökohtaisen palvelun alueellisen saatavuuden turvaamiseksi jatkovalmisteluissa selvitettiin mahdollisuutta maksaa siitä korkeampaa palvelukorvausta. Henkilöpalvelussa tehtävien rekisteröintien kustannukset ovat korkeammat kuin sähköisten rekisteröintien. Tämä on tarkoitus ottaa huomioon korvaustason määrittelyssä. Henkilöpalvelusta maksettavan korvauksen määrä voisi vaihdella sen mukaan, mitä rekisteröintitehtäviä sopimusrekisteröijät suorittavat.

Valtakunnanvoudinvirasto totesi lausunnossaan kannattavansa sähköisen asiointin lisäämistä. Ulosoton näkökulmasta sähköisen varmenteen käyttäminen rekisteröintitodistuksen II osan sijaan vähentäisi todennäköisesti velkojen maksun välttelyyn liittyviä väitteitä esimerkiksi omistajan vaihdoksista ennen ulosmittausta, koska väärälle päivälle päivättyjä II osia ei enää voisi esittää. Samalla sähköinen asiointi ja varmenteen käyttöönotto nopeuttaisi rekisteröintiä, jolloin myös ilmoituksen tekeminen ulosmittauksesta ja rekisteritietojen muutoksiellon kirjaaminen ilman viivettä olisi Valtakunnanvoudinviraston mukaan entistä tärkeämpää. Tällä hetkellä ulosotto tekee ilmoitukset sähköpostilla. Keskusteluista suoraikäyttöyhteydestä, jolla ulosotto voisi itse kirjata muutoksiellot ajoneuvoliikennerekisteriin, on jo käyty ja niitä on tarkoitus jatkaa.

Lausuntopyynnössä pyydettiin vielä erikseen ottamaan kantaa siihen, pitäisikö paperisia rekisteröintitodistuksia antaa automaattisesti rekisteröinnin yhteydessä ainoastaan erillisestä pyynnöstä eikä enää automaattisesti. Sisäministeriö, Poliisihallitus, Linja-autoliitto sekä Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry eivät kannattaneet sitä, että paperisten todistusten antamisesta luovuttaisiin. Muut lausunnonantajat joko kannattivat sitä tai eivät nähneet siinä huomautettavaa.

Sisäministeriö ja Poliisihallitus katsoivat lausunnoissaan, että poliisin suorittama liikenteen valvonta vaikeutuu, jos velvollisuudesta pitää rekisteröintitodistuksen I osaa ajoneuvossa ja sen automaattisesta antamisesta luovutaan. Ne toivat esiin, että kaikissa poliisin ajoneuvoissa ei ole tietoliikenneyhteyksiä, joilla saataisiin ajoneuvon tiedot Liikenteen turvallisuusviraston sähköisistä rekistereistä. Lisäksi tietoliikenneyhteyksissä on välillä katkoksia, eikä poliisin järjestelmän kautta saada näkyviin kaikkia, varsinkin raskaan liikenteen valvontaan tarvittavia ajoneuvon tietoja. Silloin, kun tietoliikenneyhteyksissä on katkoja, tietoja voidaan kysyä hätäkeskuslaitoksilta ja poliisin omilta tilannekeskuksilta, mutta niiden resurssit ovat tähän tarkoitukseen rajalliset. Sisäministeriö piti rekisteröintitodistusta hyödyllisenä myös autoilijalle. Lausunnotonnettelyn lisäksi liikenne- ja viestintäministeriö järjesti sisäministeriön poliisiosaston, Poliisihallituksen ja Liikenteen turvallisuusviraston edustajien kanssa muutamia erillisiä tapaamisia ennen ja jälkeen lausuntokierroksen. Tapaamisten pohjalta päädyttiin ehdottamaan siirtymäaikaa raskaalle liikenteelle 31 päivään joulukuuta 2016 erityisesti siksi, että ajoneuvon laajat tiedot saataisiin näkyville poliisin tietojärjestelmässä ennen kuin valvonta perustuisi pelkkiin sähköisiin rekistereihin.

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry katsoi, että kuorma-autojen ja niihin kytkettävien perävaunujen osalta rekisteröintitodistukset tulisi antaa jatkossakin automaattisesti, sillä kuorma-autoilla ajetaan paljon kansainvälistä liikennettä. SKAL ry toi esiin, että todistus on muutenkin tavarankuljetusajoneuvon kuljettajalle tarpeellinen asiakirja sen sisältämien ajoneuvon teknisten tietojen vuoksi. Linja-autoliitto totesi samoin, että linja-autoille ajetaan paljon ulkomaan tilausajoja, ja piti siksi selkeimpänä sitä, että rekisteröintitodistukset annettaisiin aina automaattisesti rekisteröinnin yhteydessä.

Kuten edellä on todettu, raskasta liikennettä koskien ehdotetaan siirtymäaikaa. Lisäksi on huomattava, ettei esitys poistaisi mahdollisuutta saada pyytämällä paperinen rekisteröintitodistus. Ne yhteisöt, joille todistus on muun muassa edellä mainituista syistä erityisen tärkeä, voisivat alan koulutuksen, tiedottamisen ja ohjeistuksen kautta korostaa sitä, että rekisteröintitodistus kannattaa aina pyytää rekisteröinti-ilmoituksen tekemisen yhteydessä. Lisäksi Liikenteen turvallisuusviraston internetsivujen kautta ajoneuvon omistaja tai haltija voisi tulostuttaa ajoneuvonsa tekniset tiedot paperille. Tulosteen tietosisältö olisi rekisteröintitodistuksen I osaa vastaava, mutta sillä ei olisi vastaavaa todistusvoimaa. Kyseisen tulosteen mukana pitämistä suositeltaisiin Liikenteen turvallisuusviraston ohjeissa erityisesti niille autoilijoille, jotka tarvitsevat tietoja muun muassa ajoneuvon kuormaamista ja ajoneuvoyhdistelmän muodostamisen helpottamiseksi. Tällaista ohjeistamista ja tiedottamista kannatti lausunnoissaan kilpailu- ja kuluttajavirasto. Jatkokehityksessä pyritään myös huomioimaan Santander Consumer Finance Oy:n ehdotus siitä, että rajanylityspaikoilla olisi mahdollista tulostuttaa rekisteröintitodistuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta

1 §. *Lain soveltamisala.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että laki koskee ajoneuvo-laissa tarkoitettujen ajoneuvojen rekisteröinnin järjestämistä. Ajoneuvo-laissa säädetään ajoneuvojen rekisteröintivelvollisuudesta ja rekisteröinnin tekemisestä.

Pykälän 2 momentissa lueteltaisiin, mitä rekisteröintitoiminnalla tarkoitetaan. Rekisteröintitoimintaa olisi ajoneuvoliikennerekisteriin annettavien rekisteri-ilmoitusten sekä siirtolupahakemusten ja niihin mahdollisesti liittyvien liitteiden vastaanotto sekä rekisteri-ilmoitusta ja siirtolupahakemusta koskevien ja niihin liittyvien ajoneuvon tietojen merkitseminen ajoneuvorekisteriin. Rekisteröintitoiminnalla tarkoitettaisiin myös rekisteröintitodistuksen, varmenteen ja rekisterikilpien sekä ajoneuvojen väliaikaiseen käyttöön edellytyksenä olevan siirtoluvan ja siihen liittyvien siirtomerkkien luovuttamista asiakkaille. Momentti vastaisi pääosin voimassa olevan lain 2 §:ää.

2 §. *Rekisteröintitoiminnan järjestäminen.* Pykälän 1 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusviraston vastuulla olisi järjestää ajoneuvojen rekisteröintitoiminta. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi hoitaa rekisteröinti-tehtäviä itse tai hankkia toimintaan tarvittavia avustavia palveluita sellaisilta tuottajilta, jotka täyttävät 3 §:ssä säädetyt vaatimukset. Palveluntuottajaa, jonka kanssa Liikenteen turvallisuusvirasto tekisi sopimuksen ajoneuvojen rekisteröintitoiminnan hoitamisesta, kutsuttaisiin sopimusrekisteröijäksi. Säännös Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta hankkia palveluita sopimusrekisteröijiltä on voimassa olevan lain 3 §:n 1 momentissa. Sitä täsmennettäisiin säätämällä siitä, että varsinaisesti rekisteröintipäätökset tekee Liikenteen turvallisuusvirasto. Sopimusrekisteröijä tekisi ainoastaan rekisteröintitoimintaan liit-

tyviä avustavia tehtäviä ilman harkinta- tai päätösvaltaa.

Sopimusrekisteröijä voisi olla joko julkinen tai yksityinen organisaatio. Julkisella palvelun tuottajalla tarkoitettaisiin esimerkiksi virastoa tai laitosta. Myös esimerkiksi julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun kehittämishankkeen (*Asiakaspalvelu 2014 -hanke*) jatkovalmisteluryhmän loppuraportissa esitetyt kuntien yhteiset asiakaspalvelupisteet voisivat toimia sopimusrekisteröijinä. Sopimusrekisteröijänä voisi toimia myös yksityinen elinkeinonharjoittaja. Tehtävien luonne ja sopimusrekisteröijälle asetettavat vaatimukset rajaisivat tehtäviin soveltuvien palvelun tuottajien joukkoa. Liikenteen turvallisuusvirastolla on nykyisin rekisteröintisopimuksia katsastus-, vakuutus-, auto- ja rahoitusalan yritysten kanssa. Rekisteröintisopimukset tehdään yrityskohtaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta ylläpitää ajantasaista luetteloa sopimusrekisteröijistä kaikille avoimessa sähköisessä palvelussa, joka käytännössä tarkoittaisi tällä hetkellä internetiä. Liikenteen turvallisuusvirasto julkaisisi internet-sivuillaan listaa niistä palvelun tuottajista, joiden kanssa sillä on voimassa oleva sopimus ajoneuvojen rekisteröintitoiminnan avustavien tehtävien hoitamisesta.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin avustavista tehtävistä, jotka Liikenteen turvallisuusvirasto voisi hankkia sopimusrekisteröijiltä. Kaikki sopimusrekisteröijät eivät hoitaisi kaikkia momentissa lueteltuja tehtäviä, vaan tehtävien laajuudesta sovittaisiin sopimusrekisteröijien kanssa tehtävissä sopimuksissa 6 pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaisesti. Sopimusrekisteröijä voisi vastaanottaa rekisteri-ilmoitukset ja siirtolupahakemukset sekä tarkistaa vaadittavat tiedot, kuten rekisteri-ilmoituksen tai siirtolupahakemuksen tekijän henkilöllisyyden. Rekisteröintitehtäviä suorittava henkilö ei arvioisi ajoneuvon omistusoikeuden oikeellisuutta rekisteröintihetkellä. Ajoneuvon rekisteröinti ei luo ajo-

neuvon omistusoikeutta. Mikäli rekisteröinnin yhteydessä esitettäisiin asiakirjoja, ne olisi tarkistettavissa myöhemmin Liikenteen turvallisuusviraston arkistosta. Asiakirjojen toimittaminen digitoitaviksi ja arkistoitaviksi virastolle kuuluisi myös sopimusrekisteröijän tehtäviin. Asiakirjojen arkistoinnissa noudatettaisiin Liikenteen turvallisuusviraston arkistonmuodostussuunnitelmaa ja asiakirjojen digitoinnista annettua ohjeistusta.

Sopimusrekisteröijä voisi myös tallentaa rekisteri-ilmoituksen tekemisessä vaadittavat tiedot Liikenteen turvallisuusviraston tietojärjestelmään. Rekisteriin talletettujen henkilötietojen ja muiden tietojen luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla sopimusrekisteröijälle ajoneuvoihin liittyviä rekisteröintitehtäviä varten säädetään ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 15 §:n 1 momentin 5 kohdassa. Sopimusrekisteröijän harkinta- ja päätösvalta on rajattu pois Liikenteen turvallisuusviraston järjestelmien määrityksillä. Rekisteri-ilmoituksen tallentaminen tapahtuu joko Liikenteen turvallisuusviraston käyttöliittymällä tai sopimuskumppanin omalla ulkoisella järjestelmällä, josta tiedot välitetään sanomalla Liikenteen turvallisuusviraston järjestelmän rajapintaan. Tämän jälkeen viraston järjestelmä hyväksyy tai hylkää rekisterimerkinnän. Tietojärjestelmä hyväksyisi merkinnän eli muodostaisi käytännössä rekisteröintipäätöksen, jos järjestelmään syötettäisiin viraston määrittämät tarpeelliset tiedot.

Tietojärjestelmä huomauttaisi rekisteröijälle, jos joku rekisteröintiin vaadittava tieto olisi jäämässä ilmoittamatta tai olisi virheellinen taikka ilmoituksen päivittäminen ei olisi sallittua esimerkiksi ajoneuvon anastuksen vuoksi. Jos rekisteri-ilmoituksen tekijä ei voisi antaa kaikkia tietojärjestelmän vaatimia tietoja, ei rekisteri-ilmoituksen tallentamista voitaisi viedä loppuun.

Sopimusrekisteröijä voisi myös vastata rekisteröintitodistusten, sähköisten varmenteiden, rekisterikilpien sekä siirtolupien ja niihin liittyvien siirtomerkkien luovuttamisesta. Liikenteen turvallisuusviraston tarkoituksena on alussa huolehtia itse varmenteen luovuttamisesta rekisteriin merkitylle omistajalle. Varmennetoiminnallisuuden vakiinnuttua

voisi varmenteen luovuttamisen siirtää sopimusrekisteröijälle.

Sopimusrekisteröijä voisi myös vastaanottaa ja välittää edelleen Liikenteen turvallisuusvirastolle rekisteröintisuoritteista perittävät maksut. Rekisteröintisuoritteista säädetäisiin lain 8 §:ssä. Sopimusrekisteröijä voisi lisäksi huolehtia muista ajoneuvon rekisteröintiin liittyvistä teknisluonteisista avustavista tehtävistä, joista sovittaisiin tarkemmin Liikenteen turvallisuusviraston ja palveluntuottajan välisessä sopimuksessa. Näitä olisivat muun muassa asiakkaan osoite- ja nimitietojen päivittäminen sekä välittömästi rekisteröintitapahtumaan liittyvä tekninen asiakasneuvonta.

Pykälän 4 momentin mukaan sopimusrekisteröijä ei saisi vastaanottaa sellaisia rekisteri-ilmoituksia, joihin liittyisi rekisteröinnin edellytysten täyttymisen arviointia. Vastavaa säännöstä ei ole voimassa olevassa laissa. Rekisteröintitehtäviä suorittava henkilö neuvoisi asiakasta ottamaan yhteyttä Liikenteen turvallisuusvirastoon, mikäli rekisteri-ilmoituksen tallentamista ei voisi viedä loppuun. Tällaisia tapauksia olisivat esimerkiksi puuttuva selvitys omistusoikeudesta tai vaatimuksenmukaisuudesta taikka asiakkaan halu rekisteröidä rekisteriin ajoneuvo, joka sen puutteellisen identifioinnin tai teknisten ominaisuuksien vuoksi ei ole rekisteröitävissä tai jota ei ole luokiteltu ajoneuvolaissa.

Pykälän 5 momentti sisältäisi informatiivisen viittauksen ajoneuvolain 66 f §:n 2 momenttiin, jonka mukaan rekisteröinnin suorittajan lisäksi myös Tulli voi antaa Suomessa ensirekisteröimätöntä, liikennekäytöstä poistettua, käyttökiellossa olevaa tai ajokieltoon määrättyä ajoneuvoa varten siirtoluvan ja siihen liittyvät siirtomerkit.

3 §. *Sopimusrekisteröijää koskevat yleiset vaatimukset.* Sopimusrekisteröijän luotettavuutta ja ammatillista asiantuntevuutta koskevillä vaatimuksilla pyrittäisiin turvaamaan ajoneuvorekisterin virheettömyys ja ajantasaisuus. Vaatimukset vastaavat pitkälti voimassa olevan lain 4 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

Pykälän 1 momentin mukaan sopimusrekisteröijän tulisi olla ammatillisesti asiantunteva. Ammatillisella asiantuntevuudella tarkoitettaisiin erityisesti sopimusrekisteröijän re-

kisteritoiminnasta vastaavien henkilöiden kykyä ja ammattitaitoa hoitaa rekisteröinti-tehtäviä. Momentin mukaan sillä tulisi myös olla palveluksessaan lain 4 §:ssä säädetty vaatimukset täyttävää henkilöstöä. Tästä ei nimenomaisesti säädetä voimassa olevassa laissa.

Sopimusrekisteröijällä tulisi olla käytös-sään tehtävän asianmukaisen hoitamisen edellyttämät tietoliikenneyhteydet ja tietojärjestelmä sekä muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet. Koska ajoneuvojen rekisteröintitehtävässä käsitellään henkilötietoja sisältäviä asiakirjoja, palvelun tuottajan olisi pystyttävä huolehtimaan asianmukaisesti tietoturvasuudesta ja tietosuojasta. Sopimusrekisteröijän olisi toteutettava tarpeelliset toimenpiteet henkilötietojen suojaamiseksi asiattomalta pääsylvä tietoihin ja vahingossa tai laittomasti tapahtuvalta tietojen hävittämiseltä, muuttamiselta, luovuttamiselta, siirtämiseltä tai muulta laittomalta käsittelyltä.

Rekisteröintitehtävien hoitaminen ei edellyttäisi sopimusrekisteröijän omaa tietojärjestelmää ja sovellusintegraatioyhteyttä Liikenteen turvallisuusviraston järjestelmään. Vaatimuksen tehtävän hoitamisen edellyttämästä tietoliikenneyhteydestä ja tietojärjestelmästä voisi täyttää myös esimerkiksi vakuutusyhtiön vakuutusedustaja, joka käyttää vakuutusyhtiön sovellusintegraatioyhteyttä ja käyttäjätunnusta. Liikenteen turvallisuusvirasto tekisi kuitenkin erillisen 6 §:ssä tarkoitetun rekisteröintisopimuksen myös vakuutusedustajan kanssa.

Taloudellisilla valmiuksilla tarkoitettaisiin sitä, että sopimusrekisteröijän olisi oltava vakavarainen eli kyettävä vastaamaan asianmukaisesti taloudellisista velvoitteistaan. Tietoturvasuuden osalta vaatimusten täyttyminen voitaisiin osoittaa esimerkiksi siten, että sopimusrekisteröijällä olisi käytössään dokumentoitu tietoturvasuuden hallintamalli tietoturvasuuden johtamisen työvälineenä. Viraston suosituksen mukaisesti tietoturvasuuden hallintamallin tulee perustua ISO 27001 -standardiin tai vaihtoehtoisesti muuhun kirjalliseen riittäväksi katsottavaan kuvaukseen. Tämän asiakirjan tulisi pitää sisällään suunnitelma tietoturvasuuden organisoinnista, suojattavien kohteiden luokituksesta ja valvonnasta. Lisäksi tietoturvasuuden

hallintamallissa olisi otettava huomioon henkilöstöturvallisuus, fyysinen turvallisuus ja ympäristön turvallisuus sekä tietoliikenteen, käyttötoimintojen ja pääsyoikeuksien hallinta. Tietoturvan hallinnassa olisi huomioitava tietojärjestelmien hankinta, kehittäminen ja ylläpito, tietoturvatapahtumien hallinta, jatkuvuussuunnittelu sekä vaatimustenmukaisuus.

Pykälän 2 momentin mukaan sopimusrekisteröijällä olisi oltava oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa. Tästä säädetään laissa elinkeinon harjoittamisen oikeudesta (122/1919). Momentissa säädettäisiin myös siitä, ettei konkurssissa oleva voisi toimia sopimusrekisteröijänä. Jos sopimusrekisteröijä on luonnollinen henkilö, hänen olisi oltava täysi-ikäinen, eikä hänen toimintakelpoisuutensa saisi olla rajoitettu.

Pykälän 3 momentin mukaan sopimusrekisteröijän ja sen määräävässä asemassa olevien henkilöiden tulisi olla luotettavia. Sopimusrekisteröijän määräävässä asemassa olevalla henkilöllä tarkoitetaan muun muassa yhtiömiestä, vastuunalaista yhtiömiestä, hallituksen tai hallintoneuvoston jäseniä tai varajäseniä, toimitusjohtajaa tai henkilöä, jolla on prokura- tai nimenkirjoitusoikeus. Määräävässä asemassa olevana henkilönä voitaisiin pitää myös yrityksessä merkittävää äänivaltaa käyttävää osakkeenomistajaa tai henkilöä, jonka määräävä asema perustuu erilliseen sopimukseen. Luotettavuus määriteltäisiin voimassa olevaa lakia tarkemmin. Luotettava pidettäisiin momentin mukaan sitä, jota ei ole tuomittu lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen eikä kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan rekisteröintitoimintaa. Henkilöä ei kuitenkaan pidetä luotettavana, jos hän on muutoin aikaisemalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton harjoittamaan rekisteröintitoimintaa. Henkilön luotettavuutta ja sopivuutta harjoittamaan rekisteröintitoimintaa arvioitaisiin aina tapauskohtaisesti. Ilmeistä sopimattomuutta voisi osoittaa henkilö, jolla olisi rikosrekisterimerkintä esimerkiksi talous- tai varallisuusrikoksesta, henkilön henkeen tai terveyteen kohdistuvasta ri-

koksesta, seksuaaliseen itsemääräämisoikeuden kohdistuneesta rikoksesta, huumausainerikoksesta tai rekisterimerkintärikoksesta. Rikoksen törkeysasteikolla olisi myös merkitystä. Jos rikos olisi törkeä, osoittaisi se lähökohtaisesti aina ilmeistä sopimattomuutta. Toisaalta lievä rikos ei olisi ehdoton este rekisteröintitoiminnan harjoittamiselle.

Pykälän 3 momentin mukaan sopimusrekisteröijää ei kuitenkaan pidettäisi luotettavana, jos se tai sen määräävässä asemassa oleva henkilö on liiketoimintakiellossa tai määrätty liiketoimintakieltoon viiden viimeisen vuoden aikana.

4 §. Rekisteröintitehtävien suorittajia koskevat vaatimukset. Pykälässä säädettäisiin niitä henkilöitä koskevista vaatimuksista, jotka suorittavat rekisteröintitehtäviä sopimusrekisteröijän palveluksessa. Tehtäviä suorittavien tulisi olla täysi-ikäisiä. Heidän toimintakelpoisuutensa ei saisi olla rajattu, ja heillä tulisi olla rekisteröintitehtävien edellyttämä ammattitaito. Heidän tulisi myös olla 3 §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla luotettavia.

Rekisteröintitehtävien suorittaminen ei edellytä mitään tiettyä koulutusta, vaan vaadittava ammattitaito olisi saavutettavissa Liikenteen turvallisuusviraston järjestämällä koulutuksella ja käytännön harjoittelulla. Rekisteröintitoimintaa koskevassa sopimuksessa olisi lain 6 §:n mukaan sovittava menettelyistä, joilla turvattaisiin rekisteröintitehtäviä hoitavien henkilöiden ammattitaito.

5 §. Rekisteröintitehtävien suorittaminen. Koska rekisteröintitehtävät ovat perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä, tulisi sopimusrekisteröijän henkilöstön niitä suorittaessaan noudattaa hallinnon yleislakeja eli viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), henkilötietolakia (523/1999), sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annettua lakia (13/2003), hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003) ja saamen kielilakia (1086/2003).

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, ettei hallintolain esteellisyyttä koskevaa 28 §:n 1 momentin 4 kohtaa kuitenkaan sovellettaisi rekisteröintejä suorittavaan henkilöön rekisteröintitoiminnan luonteesta johtuen. Esteellisyyssäännöksen soveltaminen sel-

laisenaan estäisi sopimusrekisteröijää suorittamasta rekisteröintejä juuri silloin, kun niiden palveluja erityisesti tarvittaisiin. Jos mainittua kohtaa sovellettaisiin, ajoneuvon rekisteröinti olisi kiellettyä silloin, kun rekisteröintejä suorittava henkilö olisi palvelussuhteessa tai käsiteltävään asiaan liittyvässä toimeksiantosuhteessa asianosaiseen tai siihen, jolle asian ratkaisusta on odotettavissa erityistä hyötyä tai vahinkoa. Siten rahoitus-alalla tai automyyntiä harjoittava sopimusrekisteröijä ei lakia tiukasti tulkiten voisi rekisteröidä ajoneuvoja omistukseensa tai tehdä rekisteri-ilmoituksia omistuksessaan olevista ajoneuvoista, koska rekisteröintejä suorittava henkilö olisi palvelussuhteessa asianosaisena olevaan sopimusrekisteröijään. Vakuutusyhtiöt eivät edellä mainitun perusteella myöskään voisi toimia rekisteröijinä, koska rekisteröintitehtäviä suorittaessaan he ovat aina toimeksiantosuhteessa rekisteri-ilmoituksen kohteeseen.

Pykälän 2 momentin mukaan sopimusrekisteröijän palveluksessa olevaa henkilöä koskisi rekisteröintitehtäviä suorittaessaan rikosoikeudellinen virkavastuu. Virkarikoksista säädetään rikoslain (39/1889) 40 luvussa. Momentissa viitattaisiin myös selkeyden vuoksi vahingonkorvauslakiin (412/1974), jossa säädetään vahingonkorvausvastuusta.

6 §. Rekisteröintitoimintaa koskeva sopimus. Liikenteen turvallisuusvirasto tekisi sopimukset niiden sopimusrekisteröijien kanssa, jotka täyttävät laissa asetetut vaatimukset. Sopimus olisi luonteeltaan hallintosopimus. Pykälässä säädettäisiin niistä asioista, joista sopimuksessa olisi ainakin sovittava, jotta sopimusrekisteröijän rekisteröintitehtävien asianmukainen hoitaminen voidaan varmistaa. Pykälä vastaisi sisällöllisesti pitkälti voimassa olevan lain 6 §:ää.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan sopimuksessa olisi sovittava, missä laajuudessa sopimusrekisteröijä hoitaisi rekisteröintitoimintaa. Niistä avustavista tehtävistä, joita sopimusrekisteröijät voivat hoitaa, säädettäisiin lain 2 §:n 3 momentissa. Sopimusrekisteröijän hoidettavaksi sovittavien tehtävien laajuus vaihtelisi muun muassa sen mukaan, onko sopimusrekisteröijällä oma tietojärjestelmä ja sovellusintegraatioyhteys Liikenteen turvallisuusviraston järjestelmään, vai hoi-

taako se rekisteröintitehtäviä Liikenteen turvallisuusviraston järjestelmän kautta.

Momentin 2 kohdan mukaan Liikenteen turvallisuusviraston ja sopimusrekisteröijän tulisi sopia keinoista, joilla turvataan rekisteröintiä suorittavien henkilöiden riittävä ammattitaito ja rekisteröintitoiminnan laadun ylläpito koko sopimuskauden ajan. Sopimuksissa sopimusrekisteröijää edellytettäisiin nimeämään rekisteröintitoiminnan vastuhenkilö. Vastuhenkilö kouluttaisi edelleen sopimusrekisteröijän henkilöstöä osallistuttuaan ensin itse koulutukseen, informoisi henkilöstöä rekisteröintiin liittyvistä kysymyksistä ja toimisi muutoinkin yhteyshenkilönä Liikenteen turvallisuusvirastoon päin henkilöstön riittävään ammattitaidon ja rekisteröintitoiminnan laadun varmistamiseen liittyvissä kysymyksissä. Koulutus olisi käytännössä tärkeässä roolissa ammattitaidon turvaamisessa. Sopimuksessa sovittaisiin siitä, miten sopimusrekisteröijän henkilöstön tulee osallistua Liikenteen turvallisuusviraston järjestämään koulutukseen ja miten koulutettujen henkilöiden tulee edelleen kouluttaa muu sopimusrekisteröijän henkilöstö.

Liikenteen turvallisuusvirasto järjestäisi sekä sopimusrekisteröijien aloittaville rekisteröijille että rekisteröintitoiminnasta vastaaville henkilöille suunnattua koulutusta. Aloittavien rekisteröijien koulutuksessa käsiteltäisiin rekisteröintitoimenpiteisiin liittyviä peruskysymyksiä sekä niihin liittyviä käytännön ongelmatilanteita. Koulutukseen sisältyisi teoreettisen koulutuksen lisäksi käytännön sovelluskoulutusta. Rekisteröinnistä vastuussa olevien henkilöiden tulisi osallistua koulutustilaisuuksiin, joissa käsiteltäisiin rekisteröintiin liittyviä ajankohtaisia asioita. Liikenteen turvallisuusvirasto ohjeistaisi lisäksi sopimusrekisteröijää kirjallisesti ja antaisi sopimusrekisteröijälle rekisteröintitehtävien hoitamiseksi tarvittavaa neuvontaa puhelimitse tai sähköpostin välityksellä. Sähköisesti annettavissa tiedotteissa informoitaisiin rekisteröintiin vaikuttavista ajankohtaisista asioista.

Rekisteröintitoiminnan laadun turvaamiseksi sopimuksissa voitaisiin sopia laatua mittaavista tunnusluvuihin, avaintulosmitta- reista, joille asetetut tavoitetasot tulisi saavuttaa. Näitä voisivat olla esimerkiksi rekiste-

röintitoiminnassa ilmenneiden virheiden suhteellinen määrä, asiakaspalaute sekä rekisteri-ilmoituksiin kohdistuneiden oikeustoimien tai kanteluiden määrä. Avaintulosmittareiden tarkoitus on ohjata toiminnan laatua jatkuvasti oikeaan suuntaan. Sopimusrekisteröijä raportoisi avaintulosmittareiden toteumista Liikenteen turvallisuusvirastolle säännöllisesti. Liikenteen turvallisuusvirasto määrittäisi mittarit.

Momentin 3 kohdan mukaan sopimuksessa tulisi sopia siitä, miten sopimusrekisteröijä täyttää tehtävän asianmukaisen hoitamisen edellyttämät vaatimukset muun muassa tietoliikenneyhteyksien, tietojärjestelmän ja turvallisuusjärjestelyiden osalta ottaen huomioon viranomaisia velvoittavat tietoturvasuutta koskevat säännökset, kuten esimerkiksi valtioneuvoston asetus tietoturvasuudesta valtionhallinnossa (681/2010). Liikenteen turvallisuusviraston ja sopimusrekisteröijän väliseen rekisteröintisopimukseen liitettäisiin myös erillinen tietoturvaliite. Tehtävän asianmukainen hoitaminen edellyttää myös hallinnon yleislakien noudattamista. Tämän 5 §:n pykälän perusteluissa todetun asian olisi selvyuden vuoksi käytävä ilmi myös sopimuksesta.

Momentin 4 kohdan mukaan sopimuksessa sovittaisiin mahdollisesta Liikenteen turvallisuusviraston sopimusrekisteröijälle maksamista korvauksesta. Sopimuksessa voitaisiin sopia myös korvauksen suorittamistavasta. Liikenteen turvallisuusviraston maksama palvelukorvaus vaihtelisi tehtävien ja käytettyjen palvelukanavien välillä. Sopimusrekisteröijille maksettava palvelukorvaus koostuisi sopimusrekisteröijälle syntyvistä rekisteritiedon vastaanottamisesta ja tallettamisesta aiheutuvien juoksevien kulujen korvaamisesta. Rekisteri-ilmoitusten vastaanottamiseen liittyvästä työstä maksettava kulu olisi suurin yksittäinen korvattava kustannus.

Itsepalvelukanavassa ei syntyisi kustannuksia työstä, koska rekisteri-ilmoitusta tekevä henkilö syöttää itse muutostiedot sopimusrekisteröijän järjestelmään. Näin ollen vain henkilöpalvelukanavassa syntyisi rekisteri-ilmoituksen vastaanottamisesta ja tallettamisesta aiheutuvia kustannuksia. Liikenteen turvallisuusviraston arvion mukaan rekisteri-ilmoituksen vastaanottamiseen liittyvä

työmäärä olisi uudessa toimintamallissa noin 0-20 % nykyisestä työmäärästä palvelukana- vasta riippuen.

Työstä korvattavien kustannusten lisäksi sopimusrekisteröijille aiheutuisi kustannuksia muun muassa rekisteritietojen tiedonvälityksestä, sähköisestä tunnistamisesta (Tupas-tunnistaminen), ajoneuvojen tietojen kyse- lyistä Liikenteen turvallisuusvirastosta, mak- suliikenteen hoitamisesta eli asiakashinnan perimisestä asiakkaalta ja maksun suorittami- sesta Liikenteen turvallisuusvirastolle, säh- köiseen maksamiseen liittyvistä kustannuk- sista, asiakkaiden laskutuksesta, luottotappi- oista, kesken jääneistä rekisteröintitapahtu- mista tai asiakkaille aiheutuneiden vahinko- jen korvaamisesta. Vahingonkorvauksia voisi aiheutua tilanteissa, joissa sopimusrekisteröi- jän järjestelmä ei toimisi ja tästä aiheutuisi rekisteri-ilmoituksen tekijälle korvattava va- hinko. Liikenteen turvallisuusviraston vastuu vahingonkorvauksiin määräytyisi vahingon- korvauslain mukaan.

Palvelukorvaus koostuisi edellä mainittujen kustannusten korvaamisen lisäksi sopimusre- kisteröijille maksettavasta katteesta. Liiken- teen turvallisuusvirasto arvioisi kohtuullisen palvelukorvauksen määrän, joka pysyisi läh- tökohtaisesti muuttumattomana. Palvelukor- vauksen määrä muuttuisi ainoastaan indeksi- korotuksen myötä.

Momentin 5 kohdan mukaan rekisteröinti- toimintaa koskevassa sopimuksessa myös varmistettaisiin valvontamenettelyiden ja toiminnan tarkastamisen tehokkuudesta. Liik- enteeseen turvallisuusviraston tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudesta valvonnan suorittamiseksi säädettäisiin lain 9 §:ssä.

Pykälän 2 momentin mukaan sopimusre- kisteröijän tulisi ennen sopimuksen tekemistä antaa Liikenteen turvallisuusvirastolle selvi- tys siitä, että se ja sen sopimusrekisteröinti- tehtäviä suorittava henkilöstö täyttävät laissa asetetut vaatimukset. Luotettavuuden arvi- oinnista vastaisi kuitenkin Liikenteen turval- lisuusvirasto. Sen oikeudesta arviointiin tar- vittavasta rikosrekisteriä ja sakkorekisteriä koskevasta tiedonsaantioikeudesta säädettäi- siin lain 10 §:ssä. Silloin kun vastaavan luot- tavuusarvioinnin on tehnyt joku muu vi- ranomainen, kuten esimerkiksi Finanssival- vonta vakuutusedustuksesta annetun lain

(570/2005) nojalla ennen luonnollisen henki- lön rekisteröimistä vakuutusedustajaksi, ei Liikenteen turvallisuusvirasto tekisi vastaa- vaa selvitystä uudelleen.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin sopi- musrekisteröijän velvollisuudesta ilmoittaa Liikenteen turvallisuusvirastolle kaikista sel- laisista tiedossaan olevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta lain 3 ja 4 §:ssä säädetty- jen sitä ja sen henkilöstöä koskevien vaati- musten täyttymiseen.

7 §. Rekisteröintitoimintaa koskevan sopi- muksen irtisanomien ja purkamisen. Pykälän mukaan Liikenteen turvallisuusviraston tulisi irtisanoa tai purkaa 6 §:ssä tarkoitettu sopi- mus, jos sopimusrekisteröijä ei enää täytä 3 §:ssä säädettyjä vaatimuksia. Sopimus tu- lisi irtisanoa tai purkaa myös silloin, jos so- pimusrekisteröijä toimii olennaisesti tai tois- tuvasti lainvastaisesti taikka laiminlyö olen- naisesti tai toistuvasti rekisteröintitoimintaa koskevassa sopimuksessa sovittujen rekiste- röintitehtävien suorittamisen. Rekisteröinti- toimintaa koskeva sopimus olisi luonteeltaan hallintosopimus, joten mahdolliset erimieli- syydet käsiteltäisiin hallinto-oikeudessa.

8 §. Rekisteröinnistä perittävät maksut. Pykälä vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan lain 7 §:ää. Sopimusrekisteröijä perisi rekis- teröintitoiminnasta maksut Liikenteen turval- lisuusvirastolle ja tilittäisi ne sopimuksessa sovitulla tavalla. Sopimusrekisteröijä ei voisi periä asiakkaalta vahvistettujen maksujen li- säksi palvelumaksua tai muuta vastaavaa maksua. Maksujen suuruus määrättäisiin val- tion maksuperustelain (150/1992) mukaisesti. Liikenne- ja viestintäministeriön asetuksen Liikenteen turvallisuusviraston maksullisista suoritteista (722/2012) 2 §:n mukaan ajoneu- vujen rekisteröintisuoritteista peritään oma- kustannusarvon mukaiset maksut.

9 §. Valvonta. Pykälä vastaisi sisällöllisesti pitkälti voimassa olevan lain 10 §:ää. Pykä- län 1 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta valvoa sopimusrekisteröijän rekisteröintitoimintaa. Valvonnalla pyrittäisiin selvittämään erityi- sesti rekisteröintien asianmukaisuus ja sopi- musrekisteröijälle asetettujen yleisten vaati- musten jatkuva täyttäminen.

Pykälän 2 ja 3 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi valvonnan toteuttamiseksi oikeus saada sopimusrekisteröijältä valvontaan tarvittavat tiedot salassapitosäännösten estämättä ja oikeus tarkastusten tekemiseen sopimusrekisteröijän toimitiloissa ja muissa tiloissa, lukuun ottamatta pysyväisluonteiseen asumiseen käytettyjä tiloja. Perustuslakivaliokunnan linjausten mukaan kotirauhan piiri kattaa lähtökohtaisesti kaikenlaiset pysyväisluonteiseen asumiseen tarkoitettut tilat (PeVL 16/2004 vp, PeVL 39/2005 vp). Tarkastuksessa noudatettaisiin 3 momentin mukaan hallintolain 39 §:n säännöksiä. Valvonnasta sovittaisiin muilta osin 6 §:n mukaisessa rekisteröintisopimuksessa.

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoisi, että sopimusrekisteröijille ja niiden henkilöstölle laissa asetetut vaatimukset täyttyisivät koko sopimuskauden ajan. Liikenteen turvallisuusvirasto valvoisi, että sopimusrekisteröijä kehittää ja valvoo rekisteröintitoimintaa ja henkilökuntaa. Sopimusrekisteröijän, sen määräävässä asemassa olevien henkilöiden ja rekisteröintejä suorittavien henkilöiden luotettavuutta valvottaisiin ensimmäisen arvioinnin jälkeen pistokokein.

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoisi myös rekisteröijien tekemiä rekisteröintitoimenpiteitä. Valvonta olisi mahdollista suorittaa nykyiseen tapaan rekisteröintiin käytettävän tietojärjestelmän avulla. Kun rekisteröinti suoritetaan käyttöliittymällä, järjestelmä vaatii yksilöidyn käyttäjätunnuksen jokaiselta käyttäjältä. Järjestelmä tallentaa jokaisen käyttäjätunnuksen järjestelmään tekemän kirjautumisen, haun ja rekisterimerkinnän. Siten Liikenteen turvallisuusvirasto voi valvoa ja tarkistaa jälkeenpäin tietojärjestelmän käyttäjien toimintaa.

Jatkossa Liikenteen turvallisuusvirasto myöntäisi sopimusrekisteröijille oikeuden merkitä rekisteri-ilmoituksia myös sovellusintegraatioyhteydellä. Tällöin yksittäiselle käyttäjälle ei myönnettäisi erillistä käyttöoikeutta tai käyttäjätunnusta, vaan käyttöoikeus olisi organisaatiokohtainen. Sopimusrekisteröijä kuitenkin välittäisi rekisteri-ilmoituksen käsittelijän yksilöivän tiedon rekisteröintisanomassa. Tieto olisi pakollinen, jotta rekisteri-ilmoitus voitaisiin Liikenteen turvallisuus-

virastossa hyväksyä. Jälkikäteen olisi siten nykyiseen tapaan selvitettävissä, kuka ja missä organisaatiossa rekisteri-ilmoituksen on vastaanottanut ja merkinnyt rekisteriin. Rekisteri-ilmoitusten tekijä olisi selvitettävissä siinäkin tapauksessa, että sen olisi tehnyt vakuutusdustaja vakuutusyhtiön sovellusintegraatioyhteyttä käyttäen. Lisäksi on huomioitava, että kaikkia rekisteröintitehtäviä suorittavia henkilöitä riippumatta siitä, onko heillä Liikenteen turvallisuusviraston myöntämä henkilökohtainen käyttöoikeus vai sopimusrekisteröijän myöntämä henkilökohtainen käyttöoikeus, koskisivat samat 4 §:ssä asetetut vaatimukset.

10 §. Liikenteen turvallisuusviraston tiedonsaantioikeus. Pykälä vastaisi asiasisällöltään voimassa olevan lain 11 §:ää. Sen nojalla Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi oikeus saada tietoja rikos- ja sakkorekisteristä 3 ja 4 §:ssä säädetyn luotettavuusvaatimuksen täyttymisen selvittämiseksi sekä 9 §:ssä tarkoitetun valvonnan suorittamiseksi. Tiedot voitaisiin luovuttaa myös teknisellä käyttöyhteydellä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta sopimuksen purkamisen yhteydessä luovuttaa rikosta koskeva tieto sopimusrekisteröijälle, koska Liikenteen turvallisuusviraston olisi tarvittaessa perusteltava rikoksesta johtuva sopimuksen purkaminen sopimusrekisteröijälle. Käytännössä tieto on annettu vain rikoksen tehneelle henkilölle. Sopimusrekisteröijän määräävässä asemassa olevalle henkilölle, esimerkiksi toimitusjohtajalle, on kerrottu ainoastaan, etteivät laissa säädetty sopimusrekisteröijää koskevat vaatimukset täyty. Rikosta koskeva tieto tulisi luovuttaa vain, jos se on purkamisen perustelemiseksi välttämätöntä, ja vain niille sopimusrekisteröijän määräävässä asemassa oleville henkilöille, joille tiedon luovuttaminen on edellä mainitusta syystä tarpeen.

11 §. Virka-apu. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 13 §:ää. Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi oikeus käyttää virka-apua valvonnan suorittamisessa, jos sopimusrekisteröijä ei sitä muutoin mahdollista.

12 §. Muutoksenhaku. Pykälä koskisi muutoksenhaku Liikenteen turvallisuusviraston tekemään rekisteröintiä koskevaan päätök-

seen. Pykälän soveltamisalan eivät kuulu lain 6 ja 7 §:ssä tarkoitettut rekisteröintisopimusta koskevat kysymykset. Hallintolain (434(2003) 3 §:n 1 momentin mukaan hallintosopimuksella tarkoitetaan hallintolakia sovellettaessa viranomaisen toimivaltaan kuuluvaa sopimusta julkisen hallintotehtävän hoitamisesta tai sopimusta, joka liittyy julkisen vallan käyttöön. Avustavissa rekisteröintitehtävissä on kyse julkisesta hallintotehtävästä. Lain 66 §:n mukaan hallintosopimusta koskeva riita käsitellään hallintoriita-asiana hallinto-oikeudessa siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Muutoksenhaun ensimmäisenä vaiheena olisi oikaisumenettely. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin oikeudesta hakea oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta viraston rekisteröintiasiassa tekemään päätökseen. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saisi hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Voimassa olevan lain 14 §:ssä säädetään oikeudesta hakea oikaisua rekisteröintipäätökseen. Vastaavasta oikaisumenettelystä sekä oikeudesta hakea muutosta oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen säädetään myös voimassa olevan ajoneuvolain 98 §:ssä. Ehdotuksessa ajoneuvolain muuttamisesta ehdotetaan poistettavaksi ajoneuvolain kyseisestä pykälästä viittaukset rekisteröintiä koskeviin päätöksiin.

Pykälän 2 momentissa valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen säädettäisiin luvanvaraiseksi. Perustuslakivaliokunta on pitänyt kaksivaiheista, oikaisuun ja hallinto-oikeuteen oikaisusta tehtävissä olevaan valitukseen perustuvaa, muutoksenhakumenettelyä perustuslain 21 §:n näkökulmasta riittävänä, kun valitusluvan kohteena on merkittävydeltään vähäisiä ja ratkaisutoiminnan näkökulmasta heikkolaatuisia päätöksiä (PeVL 57/2010 vp). Rekisteröintipäätöksiä voidaan pitää merkittävydeltään ja laadultaan sellaisina, että edellä mainittu kaksivaiheinen muutoksenhakumenettely on oikeusturvan takeiden kannalta riittävä.

Pykälän 3 momentin mukaan henkilötietojen korjaamista koskevaan päätökseen haettaisiin muutosta siten kuin henkilötietolaissa säädetään. Asiakkaalta perittävään maksuun

taas haettaisiin muutosta siten kuin valtion maksuperustelaissa säädetään.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin siitä, että lain nojalla tehtyä päätöstä tulee noudattaa muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

13 §. Viittaukset rikoslakiin. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin salassapitovelvollisuuden rikkomista koskeviin rikoslain säännöksiin. Rikoslain 38 luvun 1 pykälässä säädetään salassapitorikoksesta ja 2 §:ssä salassapitorikkomuksesta. Lain 40 luvun 5 §:ssä säädetään virkasalaisuuden rikkomisesta ja tuottamuksellisesta virkasalaisuuden rikkomisesta. Myös tämä pykälä soveltuisi rekisteröintitehtäviä suorittaviin, sillä ehdotetun lain 5 §:n 2 momentissa säädettäisiin virkarikoksia koskevan rikoslain 40 luvun soveltamisesta heihin silloin, kun he suorittavat kyseisiä tehtäviä.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:ssä säädetään salassa pidettävää tietoa koskevasta vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta. Salassa pidettäviä tietoja ovat muun muassa 24 §:n 28 kohdan nojalla rikos- ja sakkorekisteritiedot. Sopimusrekisteröijä ei siten esimerkiksi saa ilmaista sivulliselle tietoonsa tullutta palveluksessaan olevan henkilön rikosta koskevaa tietoa.

Pykälän 2 momentissa viitattaisiin henkilörekisteririkoksia koskevaan rikoslain 38 luvun 9 §:ään. Rekisteröintitehtäviä suorittava henkilö syyllistyisi henkilörekisteririkokseen muun muassa käyttämällä henkilörekisteriä sen käyttötarkoituksen vastaisesti muuhun kuin työtehtävien edellyttämään tarkoitukseen.

14 §. Voimaantulo. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lain voimaantulosta. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä marraskuuta 2015. Lain 2 §:n 2 momenttia sovellettaisiin kuitenkin vasta vuotta myöhemmin eli 1 päivänä marraskuuta 2016. Kyseinen säännös koskee Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuutta ylläpitää sopimusrekisteröijistä ajantasaista luetteloa kaikille avoimessa sähköisessä palvelussa. Myöhempää soveltamisajankohtaa ehdotetaan siksi, että palvelua ei todennäköisesti saataisi muiden meneillään olevien hankkeiden vuoksi valmiiksi lain voimaantumiseen.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain kumoamisesta.

Pykälän 3 momentti sisältäisi siirtymäsäännöksen. Sen mukaan niiden sopimusrekisteröijien ja rekisteröintitehtäviä suorittavien henkilöiden, jotka toimivat kyseisissä tehtävissä lain tullessa voimaan, luotettavuus tarkistettaisiin vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Luotettavuuden tarkistaminen olisi 6 §:n 2 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusviraston tehtävä. Voimassa olevan lain 5 §:ssä luotettavuus on määritelty yleisemmin kuin ehdotetun lain 3 §:n 3 momentissa, jossa on mainittu myös sakkotuomiot mahdollisina syinä sille, ettei sopimusrekisteröijän määräävässä asemassa olevaa henkilöä tai sopimusrekisteröintejä suorittavaa henkilöä voida pitää luotettavana. Voimassa olevassa laissa ei säädetä oikeudesta saada tietoja sakkorekisteristä luotettavuuden arvioimiseksi, joten Liikenteen turvallisuusvirasto ei voisi aloittaa laajempia luotettavuusarviointeja ennen uuden lain voimaantuloa. Tarkastettavia henkilöitä on nykyisissä sopimusrekisteröijissä ja niiden henkilöstössä tuhansia, joten vuoden siirtymäaika arviointien tekemiseen on tarpeellinen.

1.2 Ajoneuvolaki

3 §. *Määritelmät.* Pykälän 28 kohdassa määriteltäisiin jälkitarkastus. Määritelmä sisältyy jo nykyiseen lakiin, mutta kohtaa muutettaisiin puolipisteen lisäämiseksi. Pykälän uudessa 29 kohdassa määriteltäisiin varmenne. Varmenne olisi Liikenteen turvallisuusviraston ajoneuvon ennakoilmoittajalle tai rekisteriin merkitylle omistajalle myöntämä ajoneuvon omistusoikeutta osoittava tunnus. Rekisteröintiasetuksen 4 §:ää on tarkoitus muuttaa siten, että ajoneuvon rekisteri-ilmoitukset voisi rekisteröintitodistuksen II osan lisäksi tehdä myös varmennetta käyttäen.

Pykälään lisättäisiin uusi 30 kohta, jossa määriteltäisiin rekisteröinnin suorittaja. Rekisteröinnin suorittajia olisivat Liikenteen turvallisuusviraston lisäksi ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ehdotetussa laissa tarkoitettut Liikenteen turvallisuusviraston sopimusrekisteröijät.

64 §. *Ajoneuvon rekisteritietojen ilmoittaminen.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin ajoneuvon omistajan ja haltijan velvollisuudesta ilmoittaa ajoneuvon ensirekisteröintiin tarvittavat tiedot ja muutokset sekä ajoneuvon liikennekäytöstä poistamista, liikennekäyttöön ottamista ja lopullista poistamista koskevat tiedot rekisteriin. Kun ajoneuvo ensirekisteröidään, se katsottaisiin samalla otetuksi liikennekäyttöön. Lain 3 §:n 15 kohdan määritelmän mukaisesti ensirekisteröinnissä on kyse ajoneuvon omistajuutta, haltijuutta, käyttövastaavaa, liikennevakuutusta ja käytötarkoitusta koskevista tiedoista. Momentti vastaisi voimassa olevan lain 64 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin vakuutusyhtiöiden velvollisuudesta tehdä rekisteri-ilmoitus liikennevakuutusta koskevista tiedoista sekä lain 3 §:n 23 kohdassa tarkoitettun ajoneuvon käyttövastaavan velvollisuudesta tehdä käyttövastaavaa koskevan tiedon lisäämistä, vaihtamista tai poistamista koskeva rekisteri-ilmoitus. Momentti sisältäisi myös informatiivisen viittauksen jätelain (646/20119) 59 §:n 1 momentissa säädettyyn jätteen kerääjän tai käsittelijän velvollisuuteen tehdä ajoneuvon lopullista poistoa koskeva rekisteri-ilmoitus, jos ajoneuvosta on annettu romutustodistus.

Liikennevakuutusta koskevat tiedot tulisi ilmoittaa siten kuin liikennevakuutuslaissa ja pykälän 4 momentin nojalla annetussa asetuksessa eli rekisteröintiasetuksessa säädetään. Käyttövastaavan oikeudesta tehdä rekisteri-ilmoituksia säädetään nykyään rekisteröintiasetuksen 3 §:n 3 momentissa. Tämä säännös on lakimuutoksen jälkeen tarkoitus poistaa. Käyttövastaavalla olisi siis jatkossa oikeuden sijaan velvollisuus häntä itseään koskevien rekisteri-ilmoitusten tekemiseen. Nykyisin käyttövastaavaa koskevien tietojen ilmoittaminen ei ole omistajan eikä käyttövastaavan velvollisuus. Tätä esitetään muutettavaksi, jotta rekisterin tiedot olisivat nykyistä paremmin ajan tasalla.

Voimassa olevan ajoneuvolain 64 §:ssä säädetään ainoastaan siitä, että valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää kerääjän ja käsittelijän oikeudesta tehdä rekisteri-ilmoitus sekä tavoista, joilla kerääjä, käsittelijä ja vakuutusyhtiöt voivat tehdä ilmoituksia. Rekis-

teröintiasetuksen 3 §:n 1 momentissa säädetään siitä, että kerääjä ja käsittelijä saavat tehdä lopullista poistoa koskevan rekisteri-ilmoituksen. Säännös on tarkoitettu poistaa asetuksesta. Säännös siirrettäisiin lain tasolle, sillä kyse on toimijoita koskevasta velvollisuudesta. Rekisteröintiasetuksen 3 §:n 3 momentissa säädetään siitä, että vakuutusyhtiö tekee liikennevakuutustietojen muutosta koskevan rekisteri-ilmoituksen. Asetuksen 53 §:n mukaan liikennevakuutusyhtiön ja Liikennevakuutuskeskuksen tulee ilmoittaa voimassa olevat uudet liikennevakuutukset. Liikennevakuutusyhtiön tulee myös ilmoittaa yhtiössä vakuutetut rekisteröintivelvollisuuden alaiset ajoneuvot ja koenumerotodistukset, joista ei ole suoritettu liikennevakuutusmaksua. Edellä mainitut vakuutusyhtiöitä koskevat tarkemmat säännökset on asetusta muutettaessa tarkoitettu koota yhteen pykälään.

Voimassa olevan lain 64 §:n 2 momentti koskee L-luokan ajoneuvojen liikennekäytöstä poistamista. Tästä ei enää ehdotetussa laissa säädetäisi, joten liikennekäytöstä poistaminen olisi jatkossa mahdollista tehdä kaikille ajoneuvoille ilman rajoitteita. Voimassa olevan 2 momentin mukaan L-luokkaan kuuluvasta ajoneuvosta, kuten esimerkiksi moottoripyörästä tai moposta, ei pääsääntöisesti ole voinut tehdä ilmoitusta liikennekäytöstä poistamisesta. Liikennekäytöstä poistaminen L-luokan ajoneuvosta on voitu tehdä, jos ajoneuvo on vaurioitunut, anastettu, viety ulkomaille tai siirtynyt kunnan omistukseen taikka ajoneuvon käyttö liikenteessä tai muualla on muusta erityisestä syystä kuin vakuutukseen liittyvästä syystä estynyt. Erityisiä syitä ovat olleen muun muassa ajoneuvon kunnostaminen, korjaaminen tai pitkäaikainen käyttämättömyys.

Liikennekäytöstä poistamista ei ole aiemmin katsottu tarpeelliseksi L-luokan ajoneuvojen osalta, koska ne eivät ole ajoneuvoveron piirissä. Liikennekäytöstä poistamista ei ole pidetty tärkeänä senkään takia, että L-luokan ajoneuvon vakuutusmaksut oli mahdollista katkaista tekemällä seisonta-aika ilmoitus vakuutusyhtiöön. Vakuutusyhtiöt kuitenkin luopuivat seisonta-aika ilmoituksista, jolloin L-luokan ajoneuvon vakuuttamisvelvollisuus on käytännössä tarkoittanut koko

ajoneuvon elinkaarta, jos siitä ei ole tehty edellä mainituista syistä poistoa liikennekäytöstä. Menettely on kokonaisuudessaan aiheuttanut epäselvyyttä ja se on koettu hankalaksi.

Pykälän 3 momentissa säädetäisiin rekisteri-ilmoituksen tekemisestä. Asiakkaat voisivat tehdä rekisteri-ilmoituksia Liikenteen turvallisuusviraston tai sen sopimuskumppanin sähköisessä palvelussa. Sähköisten palvelukanavien lisäksi rekisteri-ilmoitus olisi mahdollista tehdä henkilökohtaisesti sopimusrekisteröijän toimipisteessä. Rekisteri-ilmoituksen tekijän tunnistamisesta säädetään rekisteröintiasetuksessa.

Voimassa olevan ajoneuvolain 64 §:n 4 momentin mukaan rekisteri-ilmoitus on toimitettava henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä. Säännös sisältää valtuuden säätää valtioneuvoston asetuksella siitä, milloin rekisteri-ilmoituksen voi tehdä Liikenteen turvallisuusviraston sähköisessä palvelussa. Rekisteröintiasetuksen 4 a §:n mukaan ajoneuvon omistaja tai haltija voi tehdä Liikenteen turvallisuusviraston sähköisessä palvelussa rekisteri-ilmoituksen vain ajoneuvon liikennekäytöstä poistamisesta, liikennekäyttöön ottamisesta ja rekisteröintitodistuksen katoamisesta ja turmeltumisesta. Lisäksi sähköisesti voi ilmoittaa ajoneuvon käyttövastuusta koskevan tiedon lisäämisestä, vaihtamisesta ja poistosta. Muiden kuin edellä mainittujen asetuksessa säädettyjen ilmoitusten osalta rekisteri-ilmoitus on siis nykyään toimitettava henkilökohtaisesti Liikenteen turvallisuusviraston sopimusrekisteröijälle katsastustoimipaikalla, vakuutusyhtiössä, autoliikkeessä tai rahoitusyhtiössä. Asetuksen 6 §:n 2 momentin mukaan sähköisen ilmoituksen tekijän on oltava tunnistettavissa vasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista annetun lain (617/2009) 1 §:n 1 kohdan mukaisella tavalla sähköisellä tunnistamisella.

Henkilökohtaista käyntiä on edellytetty, koska ajoneuvon ensi- ja muutosrekisteröinnissä vaadittava ajoneuvo omistusoikeus selvitys on tehty paperisella rekisteröintitodistuksen II osalla. Rekisteröintiasetusta on tarkoitettu muuttamaan siten, että oikeutensa rekisteri-ilmoituksen tekemiseen voisi rekisteröintitodistuksen II osan sijaan todistaa myös var-

menteella. Rekisteri-ilmoituksen tekemiseen ei tarvittaisi rekisteröintitodistuksen II osaa eikä varmennetta, jos tekijä olisi tunnistettavissa vahvalla sähköisellä tunnistamisella ajoneuvon rekisteriin merkityksi omistajaksi tai haltijaksi.

Sähköinen rekisteröinti olisi mahdollista miltei kaikissa tapauksissa. Se ei kuitenkaan olisi mahdollista, jos Liikenteen turvallisuusvirasto ei voisi selvittää rekisteröinnin edellytyksiä sähköisesti. Tällaisia tapauksia olisivat muun muassa ne, joissa ajoneuvon rekisteriin merkitty omistaja on ilmoittanut rekisteriin ajoneuvon omistusoikeuden siirtopäivän, mutta ajoneuvon uusi omistaja ei hyväksy omistusoikeuden siirtopäivää, koska ajoneuvon rekisteriin merkityn omistajan ja rekisteröintiä haluavan uuden omistajan välissä on ollut muita omistajia. Sähköistä rekisteröintiä ei myöskään voisi tehdä silloin kun Liikenteen turvallisuusvirastolle olisi esitettävä selvitys ajoneuvon katsastusvelvollisuudesta. Katsastusvelvollisuus rekisteröinnin edellytyksenä vaaditaan muun muassa museo-, pelastus- tai sairausautoilta. Ajoneuvojen väliaikaiseen käyttöön liikenteessä liittyviä rekisteri-ilmoituksia, kuten ajoneuvon käyttöä koenumerotodistuksella, siirtoluvalla tai vientirekisteröintitodistuksella, ei myöskään voisi tehdä sähköisessä palvelussa.

Sähköinen rekisteröinti ei olisi mahdollista myöskään silloin, jos uudella ajoneuvon omistajalla ei olisi hallussaan ajoneuvon varmennetta. Esimerkiksi ulosmittauksen yhteydessä ulosottomies ei nykyään aina saa haltuunsa rekisteröintitodistuksen II osaa. Samoin voi tapahtua varmenteen osalta. Jos ajoneuvon uusi omistaja ei saa varmennetta haltuunsa, sähköinen rekisteröinti ei ole mahdollista, vaan ajoneuvon omistusoikeus tulee osoittaa ulosottoviranomaiselta saatavalla saantokirjalla henkilökohtaisessa palvelussa.

Pykälän 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää ajoneuvon omistajan ja haltijan välisestä ilmoittamisvelvollisuudesta sekä ajoneuvon edellisen omistajan ja haltijan oikeudesta tehdä rekisteriin talletettuja tietoja koskeva ilmoitus rekisteriin. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin rekisteritietoja koskevan ilmoituksen tekemisestä ja niihin liit-

tyvistä määräajoista. Momentti vastaisi pääosin voimassa olevan lain 64 §:n 3 momenttia. Siinä ei kuitenkaan enää säädettäisi jätelain 58 §:ssä tarkoitetun kerääjän tai käsittelijän oikeudesta tehdä rekisteri-ilmoitus, sillä heidän osaltaan kyse on velvollisuudesta, josta säädettäisiin pykälän 2 momentissa.

Pykälän 5 momentin mukaan puolustusministeriön asetuksella säädettäisiin, mitkä sotilasajoneuvot merkitään tässä laissa tarkoitettuun rekisteriin ja mitkä puolustusvoimien pitämään sotilasajoneuvorekisteriin, sekä sotilasajoneuvorekisteristä ja rekisteröintiasioiden hoitamisesta puolustusvoimissa. Liikennekäytöstä poistettu sotilasajoneuvo voitaisiin rekisteröidä sotilasajoneuvorekisteriin. Momentti vastaisi sisällöllisesti voimassa olevan lain 64 §:n 5 momenttia.

66 a §. *Rekisteröintitodistus, rekisterikilvet ja varmenne.* Pykälän 1 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi pyynnöstä rekisteröintitodistuksen ajoneuvon ensirekisteröinnistä, muutosrekisteröinnistä, liikennekäytöstä poistosta ja liikennekäyttöön otosta. Voimassa olevan säännöksen mukaan todistus annetaan automaattisesti. Vaikka todistus annettaisiin vain pyynnöstä, sen I osan saisi ilman erillistä maksua. Todistuksen II osasta perittäisiin maksu. Momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto antaisi pyynnöstä 65 §:ssä tarkoitetun ennakoilmoituksen tekijälle tai rekisteriin merkitylle omistajalle myös varmenteen, joka on määritelty 3 §:n uudessa 29 kohdassa.

Momentissa säädettäisiin myös siitä, että Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää ajoneuvon ennakoilmoittajalle tai rekisteriin merkitylle omistajalle pyynnöstä varmenteen, jonka hallussapito oikeuttaisi haltijaansa tekemään rekisteri-ilmoituksia. Varmenne olisi määräaikainen. Ajoneuvon rekisteriin merkitty omistaja saisi varmenteen Liikenteen turvallisuusviraston sähköisestä palvelusta. Jos varmenne esimerkiksi hukkuisi, saisi Liikenteen turvallisuusviraston sähköisistä palveluista uuden varmenteen, joka kumoaisi edellisen.

Myöhemmässä vaiheessa Liikenteen turvallisuusvirasto voisi esimerkiksi rekisteriin merkityn omistajan puhelimitse tehdystä pyynnöstä postittaa varmenteen rekisteriin merkityn omistajan osoitteeseen. Varmenne

voitaisiin lähettää myös tekstiviestinä tai sähköpostilla vahvasti tunnistetulle, kuten esimerkiksi mobiilitunnistetulle asiakkaalle. Jos ajoneuvolla on useampia omistajia, varmenne luovutettaisiin yhdelle rekisteriin merkityistä omistajista. Varmenteen luovuttamiseen sovellettaisiin samoja sääntöjä kuin rekisteröintitodistusten luovuttamiseen.

Momentista poistettaisiin myös velvollisuus pitää rekisteröintitodistuksen teknistä osaa eli I osaa mukana ajoneuvossa ajon aikana. Valvovien viranomaisten tulisi siten jatkossa tarkistaa ajoneuvon tiedot sähköisesti omien tietojärjestelmiensä kautta tai suoraan Liikenteen turvallisuusviraston tietojärjestelmistä. Tällä muutoksella olisi vaikutusta ainoastaan kotimaan liikenteessä. Velvollisuudesta pitää rekisteröintitodistuksen I osaa mukana kansainvälisessä liikenteessä säädetäisiin 2 momentissa.

Raskaalle liikenteelle säädetäisiin siirtymäaika 31 päivään joulukuuta 2016 asti rekisteröintitodistusten I osan automaattisen tulostuksen ja rekisteröintitodistuksen mukana pitämistä koskevan velvollisuuden poistamisen osalta.

Pykälän 2 momentin mukaan viimeksi saadun rekisteröintitodistuksen teknistä osaa eli I osaa olisi pidettävä kansainvälisessä liikenteessä mukana ajoneuvossa. Kuten edellä on todettu, Wienissä tehdyn tieliikenteen yleissopimuksen mukaan moottoriajoneuvon kuljettajalla tulee olla kansainvälisessä tieliikenteessä todistus rekisteröinnistä.

Pykälän 3 momentin mukaan ensirekisteröitävää ja tarvittaessa liikennekäyttöön otettavaa ajoneuvoa varten annetaan rekisterikilvet, joissa on ajoneuvon rekisteritunnus. Rekisteritunnus säilyisi pääsääntöisesti muuttumattomana koko ajoneuvon elinkaaren ajan aina lopulliseen poistamiseen asti. Rekisteritunnus voitaisiin kuitenkin muuttaa rekisterikilpien anastustilanteiden yhteydessä. Tunnuksen vaihdolla estettäisiin erehtymisen mahdollisuus viranomaisvalvonnassa. Rekisteritunnus voisi vaihtua myös silloin, kun ajoneuvon omistaja hankkisi ajoneuvoonsa erityistunnuksen. Momentti vastaisi voimassa olevan lain 66 a §:n 2 momenttia.

Pykälän 4 momentin mukaan ajoneuvon rekisteriin merkityn omistajan velvollisuutena olisi luovuttaa ajoneuvon varmenne tai

voimassa oleva rekisteröintitodistus ja rekisterikilvet omistajanvaihdoksen yhteydessä ajoneuvon uudelle omistajalle. Momentti vastaa muutoin voimassa olevaa lain 66 a §:n 3 momenttia, mutta siihen lisättäisiin velvoite varmenteen luovuttamiseen rekisteröintitodistuksen luovuttamisen vaihtoehtona.

Ajoneuvon omistusoikeus siirtyy saannon perusteella. Omistusoikeus siirtyy kauppakirjan tai muun saantokirjan allekirjoittamisella. Ajoneuvon omistusoikeuden siirto tapahtuisi, vaikka ajoneuvon varmennetta tai rekisteröintitodistusta ei luovutettaisi. Varmennetta tai rekisteröintitodistusta tarvittaisiin rekisteri-ilmoituksen tekemiseen. Saantokirja on todiste tapahtuneesta omistusoikeuden siirrosta, joten niiden säilyttäminen todistustarkoituksiin on suositeltavaa. Liikenteen turvallisuusvirasto ei säilyttäisi niitä asianosaisten puolesta, eikä niitä vaadittaisi enää rekisteri-ilmoitusten liitteiksi mahdollisten erimielisyksien vuoksi.

Momentissa säädetty velvollisuus rekisterikilpien luovuttamiseen tulisi sovellettavaksi yhä useammassa tapauksissa, sillä sellaisten ajoneuvojen määrä, joissa ei olisi rekisterikilpiä kiinnitettynä, olisi nykyistä pienempi. Tämä johtuu siitä, että rekisteröintiasetusta on tarkoitus muuttaa siten, ettei rekisterikilpien palauttamista edellytetä enää minikään ajoneuvoluokan osalta liikennekäytöstä poiston yhteydessä. Kilvettämiä ajoneuvoja olisi siten vain niissä tapauksissa, joissa liikennekäytöstä poistaminen olisi tehty ennen muutosta tai valvova viranomaislainen olisi väärinkäytöstilanteissa poistanut ajoneuvosta rekisterikilvet.

Pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetäisiin tarkemmin ajoneuvon rekisteritunnuksesta ja -kilvistä, kansallisuustunnuksesta sekä siirtomerkistä samoin kuin rekisterikilpien ja kansallisuustunnuksen käytöstä, kiinnittämisestä ja kunnossapidosta sekä rekisteröintitodistuksesta sekä varmenteesta. Myös rekisteröintitodistuksen käytöstä säädetäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaisi rekisteröintitodistuksen ja sille merkittävien tietojen tekniset yksityiskohdat, rekisteröinnissä käytettävien lomakkeiden kaavan sekä rekisterikilpien mitat ja muut tekniset ominaisuudet. Momentti vas-

taisi voimassa olevan lain 66 a §:n 4 momenttia.

66 c §. *Liikennekäytöstä poisto.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin liikennekäytöstä poistoa koskevan ilmoituksen tekemisestä. Ilmoitus olisi tehtävä sinä päivänä, jona ajoneuvon käyttö lopetetaan. Ajoneuvo merkitäisiin liikennekäytöstä poistetuksi ilmoituksen tekopäivästä alkaen. Erityisestä syystä alkamispäiväksi voitaisiin kuitenkin merkitä ilmoituksen tekopäivää aikaisempi päivä. Erityinen syy voisi olla esimerkiksi poliisin laatima kolariraportti, josta luotettavasti ilmenee, että ajoneuvoa ei ole tosiasiallisesti voinut käyttää liikenteessä tietyn päivän jälkeen. Momentti vastaisi voimassa olevan lain 66 c §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentin mukaan liikennekäytöstä poistettua ajoneuvoa saisi käyttää liikenteessä ja muualla sen vuorokauden loppuun, jona liikennekäytöstä poistoa koskeva kausi alkaa. Säännös vastaisi voimassa olevaa momenttia käyttöoikeuden osalta. Siitä ehdotetaan kuitenkin poistettavaksi viittaus ajoneuvon rekisterikilpiin ajoneuvon käyttöoikeuden edellytyksenä, sillä rekisteröintiasetusta on tarkoitus muuttaa siten, ettei rekisterikilpien palauttamista edellytetä enää minkään ajoneuvoluokan osalta liikennekäytöstä poiston yhteydessä. Rekisterikilpien palauttamista tai tuhoamisvelvollisuutta ei olisi, vaikka liikennevakuutus ilmoitettaisiin päättyneeksi.

Voimassa olevan rekisteröintiasetuksen 12 §:n 1 momentin mukaan L-luokan ajoneuvojen, kuten moottoripyörien, mopojen, kolmipyörien, kevyiden nelipyörien, nelipyörien sekä traktoreiden ja perävaunujen, rekisterikilvet on täytynyt palauttaa liikennekäytöstä poiston yhteydessä. Muiden kuin edellä mainittujen ajoneuvojen rekisterikilvet on halutessa voinut palauttaa liikennekäytöstä poiston yhteydessä tai sinä aikana kun ajoneuvon on ollut poistettuna liikennekäytöstä.

Pykälän 3 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta merkitä rekisteriin ajoneuvo poistetuksi liikennekäytöstä ulkomaille viennin vuoksi tai muusta erityisestä syystä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksenantovaltuutus vastaisi voimassa olevaa säännöstä. Säännöksestä ehdotetaan kuitenkin poistettavaksi viittaus

ajoneuvon rekisterikilpiin, koska velvollisuus palauttaa rekisterikilvet liikennekäytöstä poistamisen yhteydessä ehdotetaan poistettavaksi. Rekisterikilpien palauttaminen olisi tarpeetonta, sillä ajoneuvoa käyttöä liikenteessä valvovat viranomaiset voivat tarkistaa nykyiseen tapaan oikeuden ajoneuvon käytön liikenteessä omista järjestelmistään. Rekisterikilpien palauttamisella ei olisi myöskään vaikutusta liikennevakuutukseen, sillä ilmoitus ajoneuvon liikennekäytöstä poistamisesta passivoisi liikennevakuutuksen. Liikennevakuutuksen saisi katkaistua ilman rekisterikilpien palautusta ilmoittamalla siitä vakuutusyhtiölle.

66 f §. *Ajoneuvon väliaikainen käyttö liikenteessä.* Pykälän 2 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirasto ja Tulli voivat antaa Suomessa ensirekisteröimätöntä, liikennekäytöstä poistettua, käyttökiellossa olevaa tai ajokieltoon määrättyä ajoneuvoa varten siirtoluvan ja siihen liittyvät siirtomerkit ajoneuvon käyttämiseksi rajoitetusti liikenteessä ja muualla. Voimassa olevan momentin mukaan siirtoluvat ja -merkit antaa rekisteröinnin suorittaja tai Tullilaitos. Rekisteröinnin suorittajalla tarkoitetaan Liikenteen turvallisuusvirastoa ja sopimusrekisteröijää, vaikka sitä ei laissa olekaan määritetty, toisin kuin rekisteröintiasetuksessa. Momentissa ehdotetaan viitattavan rekisteröinnin suorittajan sijaan Liikenteen turvallisuusvirastoon, sillä ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta ehdotetun lain 2 §:n 2 momentin mukaan sopimusrekisteröijien tehtävät olisivat siirtolupienkin osalta ainoastaan avustavia. Lisäksi momenttia muutettaisiin siten, että Tullilaitoksen sijaan viitattaisiin Tulliin.

95 §. *Liikenteen turvallisuusviraston oikeus muuttaa rekisteritietoja.* Pykälän 1 momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvirastolla olisi oikeus merkitä puuttuvat rekisteritiedot tai korjata virheelliset tiedot, jos velvollisuus ilmoittaa ajoneuvo rekisteriin on laiminlyöty tai jos Liikenteen turvallisuusvirasto saa tiedon rekisteriin merkittävän tiedon muuttumisesta tai virheellisyydestä. Säännös vastaisi voimassa olevaa pykälää muutosoikeuden osalta. Voimassa olevassa pykälässä on ehdoton ajoneuvon omistajan tai haltijan kuulemisvelvollisuus, jos muutos vaikuttaa omistajan tai haltijan oikeuksiin. Pykälään

ehdotetaan lisättäväksi hallintolain 34 §:n 2 momentin mukainen poikkeus kuulemisvelvollisuudesta. Liikenteen turvallisuusvirasto voisi merkitä tai korjata puutteelliset tai virheelliset tiedot ilman ajoneuvon omistajan tai haltijan kuulemista, jos kuuleminen olisi ilmeisen tarpeetonta.

Pääsääntö olisi, että Liikenteen turvallisuusvirasto varaisi asianosaisille tilaisuuden tulla kuulluksi ennen rekisterimerkinnän muuttamista. Muutoksen tarkoitus olisi poistaa käytännössä tarpeettomiksi havaitut kuulemiset tilanteissa, joissa rekisterimerkintä on todettu virheelliseksi esimerkiksi siviili-, rikos- tai hallintoprosessissa. Näissä tilanteissa Liikenteen turvallisuusvirasto voisi korjata virheelliset rekisterimerkinnät joustavasti ja viivytyksettä. Rekisterimerkinnän korjausasiassa kuulemista voitaisiin pitää ilmeisen tarpeettomana myös tapauksissa, joissa tuomioistuimien tai muu viranomaisen on kuullut asianosaisia ja Liikenteen turvallisuusvirastolle on toimitettu asianosaisten lausumat. Kuuleminen olisi tarpeetonta, jos rekisterimerkinnöistä käy ilmi, että rekisterimerkintä on ilmeisen virheellinen tai mahdoton. Kuuleminen olisi tarpeetonta, jos kävisi ilmi, että väitetyn rekisterimerkinnän tekijä oli kuollut ennen rekisterimerkinnän tekemistä.

Pykälään lisättäisiin *2 momentti*, joka sisältäisi informatiivisen viittauksen henkilötietolain 29 §:ään, joka koskee rekisterinpitäjän velvollisuutta oikaista, poistaa tai täydentää rekisterissä oleva, käsittelyn tarkoituksen kannalta virheellinen, tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut henkilötieto. Rekisterinpitäjän tietojen korjaamiseen liittyvän velvollisuuden kannalta olennainen on myös henkilötietolain 9 §:n 2 momentin säännös siitä, että rekisterinpitäjän on huolehdittava, ettei virheellisiä, epätäydellisiä tai vanhentuneita henkilötietoja käsitellä.

98 §. Muutoksenhaku. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin oikeudesta hakea ajoneuvon hyväksyntää ja katsastusta koskevaan katsastustoimipaikan päätökseen oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Momentti vastaisi pääosin voimassa olevan 98 §:n 1 momenttia. Siitä poistettaisiin kuitenkin maininta rekisteröintiä koskevan päätöksen oikaisusta, sillä siitä säädettäisiin ehdotetussa

ajoneuvojen rekisteröintitoimintaa koskevassa laissa.

Pykälän *2 momentti* vastaisi sisällöllisesti voimassa olevaa 98 §:n 2 momenttia. Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen sekä sen muuhun lain nojalla antamaan päätökseen haettaisiin muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Samoin meneteltäisiin haettaessa muutosta poliisiin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen antamaan päätökseen.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin valitusoikeus korkeimpaan hallinto-oikeuteen tiettyjen lain nojalla annettujen päätösten osalta luvanvaraiseksi. Perustuslakivaliokunta on pitänyt kaksivaiheista, oikaisuun ja hallinto-oikeuteen oikaisusta tehtävissä olevaan valitukseen perustuvaa, muutoksenhakumenettelyä perustuslain 21 §:n näkökulmasta riittävänä, kun valituslupan kohteena on merkittävyydeltään vähäisiä ja ratkaisutoiminnan näkökulmasta helppolaatuisia päätöksiä (PeVL 57/2010 vp). Valituslupamenettelyn piiriin esitettäviä päätöksiä voidaan pitää merkittävyydeltään ja laadultaan sellaisina, että edellä mainittu kaksivaiheinen muutoksenhakumenettely on oikeusturvan takeiden kannalta riittävä. Momentissa lueteltäisiin valituslupamenettelyn ulkopuolelle rajattavat päätökset, joissa on pakkokeino- tai sanktiopirteitä.

Pykälän *4 momentti* vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 98 §:n 3 momenttia. Momentissa säädettäisiin, siitä, että lain nojalla tehtyä päätöstä tulee noudattaa muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Muutossäännösten voimaantulo ja siirtymäsäännös:

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä marraskuuta 2015.

Siirtymäsäännöksen mukaan ajoneuvolain 10 §:n 2 momentin 2 ja 4 kohdassa sekä 17 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitettuille ajoneuvoille annettaisiin ensirekisteröinnistä, muutosrekisteröinnistä, liikennekäytöstä poistosta ja liikennekäyttöön otosta rekisteröintitodistuksen I osa 31 päivään joulukuuta 2016 saakka. Kyseisissä säännöksissä tarkoitettuja ajoneuvoja ovat linja-autot (N₂- ja N₃-luokan ajoneuvot) sekä kokonais-

massaltaan 3,5 tonnia suuremmat kuorma-autot (M₂- ja M₃-luokan ajoneuvot) ja perävaunut (O₃- ja O₄-luokan ajoneuvot). Näihin ei siis ennen 1 päivää tammikuuta 2017 sovellettaisi ehdotetun 66 a §:n 1 momentin säännöstä siitä, että rekisteröintitodistus annetaan vain pyynnöstä. Näillekin ajoneuvoille annettaisiin automaattisesti kuitenkin vain I osa. Nykyään myös II osa annetaan automaattisesti ilman erillistä maksua. Siirtymäsäännöksen mukaan kyseisissä ajoneuvoissa tulisi ehdotetusta 66 a §:n 1 momentista poiketen pitää 31 päivään joulukuuta 2016 saakka viimeksi saatua rekisteröintitodistuksen I osaa mukana ajon aikana. Ehdotetun 66 a §:n 2 momentin mukaan velvollisuus koskisi jatkossa enää vain kansainvälistä liikennettä.

2 Tarkemmat säännökset ja määräykset

Ajoneuvolain muuttamisesta annetun lain 64 §:n 4 momentissa, 66 a §:n 4 momentissa ja 66 c §:n 3 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Kyseisten valtuussäännösten kattamista asioista on säädetty rekisteröintiasetuksella. Sitä on tarkoitus muuttaa ja muutosten on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan kuin tässä esityksessä kuvattujen lakiehdotusten. Pykäläkohtaisissa perusteluissa on kuvattu tähän esitykseen liittyvät keskeiset rekisteröintiasetukseen suunnitellut muutokset.

Lain 64 §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin ajoneuvon omistajan ja haltijan välisestä ilmoittamisvelvollisuudesta sekä eräiden muiden oikeudesta tehdä rekisteriin talletettuja tietoja koskeva ilmoitus rekisteriin. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin rekisteritietoja koskevan ilmoituksen tekemisestä ja siihen liittyvistä määräajoista. Momentti vastaisi pääosin voimassa olevan lain 64 §:n 3 momenttia.

Ehdotetun lain 66 a §:n 4 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin tarkemmin ajoneuvon rekisteritunnuksesta ja -kilvistä, kansallisuustunnuksesta sekä siirtomerkistä samoin kuin rekisterikilpien ja kansallisuustunnuksen käytöstä, kiinnittämisestä ja kunnossapidosta, varmenteesta se-

kä rekisteröintitodistuksesta. Momentti vastaisi voimassa olevan lain 66 a §:n 4 momenttia.

Ehdotetun lain 66 c §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta merkitä rekisteriin ajoneuvo poistetuksi liikennekäytöstä ulkomaille viennin vuoksi tai muusta erityisestä syystä. Vastaava asetuksenantovaltuus sisältyy voimassa olevan lain 66 c §:n 3 momenttiin.

Edellä mainittujen asetuksenantovaltuuksien lisäksi 64 §:n 5 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa sotilasajoneuvoja koskevia tarkempia säännöksiä puolustusministeriön asetuksella. Momentti vastaa voimassa olevan lain 66 §:n 5 momenttia.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä marraskuuta 2015. Tavoitteena olisi, että lait vahvistettaisiin kuitenkin hyvissä ajoin tätä ennen ja siksi esitys annetaan vaalikaudella 2011–2015. Liikenteen turvallisuusvirastolla pitäisi olla ennen voimaantuloa riittävästi aikaa tarvittaviin järjestelmämuutoksiin ja sopimusrekisteröijien kanssa käytäviin neuvotteluihin. Lisäksi sopimusrekisteröijät tarvitsevat aikaa tarvittavien investointien ja muutosten tekemiseen ennen lain voimaantuloa.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Perustuslain 80 §:n 1 momentin mukaan valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Lailla on kuitenkin säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Valtuutuksen säätämiseen laissa on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä kohdistettu vaatimuksia sääntelyn täsmällisyydestä ja tarkkarajaisuudesta (PeVL 56/2002 vp, PeVL 1/2004 vp, PeVL 25/2005 vp). Laista tulee käydä selkeästi ilmi, mistä on tarkoitus säätää asetuksella.

Ajoneuvolain muuttamisesta koskevan lakiehdotuksen 64 §:n 4 momentissa, 66 a §:n

4 momentissa ja 66 c §:n 3 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Ehdotetun lain 64 § koskee rekisteritietojen ilmoittamista. Lisäksi 64 §:n 5 momentissa säädettäisiin valtuudesta antaa sotilasajoneuvoja koskevia tarkempia säännöksiä puolustusministeriön asetuksella. Asetuksenantovaltuuksien sisältö on selostettu yksityiskohtaisemmin pykäläkohtaisissa perusteluissa sekä edellä tarkempia säännöksiä ja määräyksiä koskevassa kappaleessa. Asetuksenantovaltuuksia on pidettävä riittävän täsmällisinä ja tarkkarajaisina. Kyseiset pykälät myös sisältävät perussäännökset niistä kysymyksistä, joista voidaan asetuksella säätää tarkemmin. Valtuudet vastaavat pääosin voimassa olevassa laissa säädettyjä valtuuksia. Niitä on viimeksi tarkennettu vuonna 2007 voimaan tulleilla muutoksilla (233/2007).

Perustuslain 124 §:n mukaan julkinen hallintotehtävä voidaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Merkittävää julkisen vallan käyttöä sisältäviä tehtäviä voidaan kuitenkin antaa vain viranomaiselle.

Perustuslakivaliokunta on todennut tarkoituksenmukaisuusvaatimuksen olevan oikeudellinen edellytys, jonka täytyminen jää tapauskohtaisesti arvioitavaksi (PeVL 11/2006 vp). Tällöin on otettava huomioon muun muassa hallintotehtävän luonne (PeVL 48/2010 vp). Perustuslakivaliokunnan lausuntoikäntännön mukaan oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten varmistamiseksi julkisten hallintotehtävien hoitamisessa on noudatettava hallinnon yleislakeja ja asioita käsittelevien on toimittava virkavastuulla (PeVL 20/2006 vp).

Ajoneuvojen rekisteröintitoimintaa koskevan lakiehdotuksen 2 §:n 1 momentissa säädettäisiin siitä, että Liikenteen turvallisuusvirasto voisi hankkia rekisteröintitoiminnan järjestämiseksi tarvittavia avustavia palveluita sopimusrekisteröijiltä. Kyse on perustuslain 124 §:n tarkoittamasta julkisesta hallintotehtävästä. Tehtävät eivät kuitenkaan sisältäisi merkittävää julkisen vallankäyttöä. Momentin mukaan Liikenteen turvallisuusvi-

rasto tekisi rekisteröintipäätökset. Tehtävät, jotka sopimusrekisteröijille voidaan siirtää, olisi erikseen lueteltu pykälän 2 momentissa. Tehtäviä tarkennettaisiin suhteessa voimassa olevaan lakiin. Lisäksi 3 momentissa säädettäisiin erikseen siitä, ettei sopimusrekisteröijä saisi vastaanottaa sellaisia rekisteri-ilmoituksia, joihin liittyy harkintavallan käyttöä. Sopimusrekisteröijien tehtävissä olisi kysymys rutiini- ja teknisluontoisista rekisteröintitehtävistä. Sopimusrekisteröijä ei arvioisi annettujen tietojen oikeellisuutta, vaan Liikenteen turvallisuusviraston ylläpitämä tietojärjestelmä ilmoittaisi automaattisella virhesanomalla havaitsemistaan annetuista virheellisistä tiedoista. Tehtävien merkittävyyden arvioinnissa on otettava huomioon myös se, ettei ajoneuvon rekisteröinti luo ajoneuvon omistusoikeutta.

Tehtävien siirtäminen sopimusrekisteröijille olisi tarkoituksenmukaista, sillä sopimusrekisteröijien avulla olisi saavutettavissa rekisteröintipisteiden riittävän laaja maantieteellinen kattavuus. Palveluiden saatavuus turvattaisiin hallinnollisesti tehokkaalla, mutta kevyellä menettelyllä valtiontaloutta rasittamatta. Esityksen yhtenä tavoitteena on sähköisten rekisteröintipalveluiden ja siten sähköisen asioinnin lisääminen. Mahdollisuus henkilökohtaiseen palveluun on kuitenkin tärkeää säilyttää muun muassa siksi, että tiettyissä tilanteissa rekisteri-ilmoituksen tekeminen edellyttää jatkossakin henkilökohtaista asiointia, kuten ajoneuvolain 64 §:n perusteluissa on todettu. Asiakkaille pyritään turvaamaan joustavat ja kattavat mahdollisuudet ajoneuvon rekisteröintiin. Perustuslakivaliokunta on katsonut tarkoituksenmukaisuus-edellytyksen täyttyvän tällaisessa palvelun saatavuuden parantamista koskevassa tilanteessa esimerkiksi ajopiirturikorttien myöntämisen osalta (PeVL 11/2004 vp).

Oikeusturvan ja hyvän hallinnon vaatimusten täyttymisestä perustuslain edellyttämällä tavalla huolehdittaisiin muun muassa säätämällä 3 §:ssä sopimusrekisteröijää ja 4 §:ssä rekisteröintitehtäviä hoitavien henkilöitä koskevista vaatimuksista. Lain 7 §:ssä säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston velvollisuudesta irtisanoa tai purkaa sopimus, jos sopimusrekisteröijä ei enää täytä asetettuja vaatimuksia tai jos se muutoin toimii olen-

naisesti tai toistuvasti lainvastaisesti taikka muuten laiminlyö tehtäviään. Liikenteen turvallisuusviraston valvonnasta ja siihen liittyvistä toimivaltuuksista säädettäisiin 9 §:ssä.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, ettei hallinnon yleislakien soveltamiseen ole välttämätöntä viitata laissa (PeVL 13/2010 vp). Asiasta ei siten ehdoteta erikseen säädettäväksi. Sopimusrekisteröijän henkilöstön velvollisuus soveltaa hallinnon yleislakeja silloin, kun he suorittavat rekisteröintitehtäviä, on kuitenkin todettu lain 5 §:n perusteluissa. Velvollisuus tulisi myös kirjata lain 6 §:ssä tarkoitettuihin sopimusrekisteröijien kanssa tehtäviin sopimuksiin, kuten perusteluissa kyseisen pykälän kohdalla todetaan. Lain 5 §:ssä säädettäisiin ainoastaan kahdesta hallintolakien soveltamista koskevasta poikkeuksesta, jotka on perusteltu kyseisen pykälän kohdalla. Pykälässä säädettäisiin selvyyden vuoksi myös sopimusrekisteröijän henkilöstön rikosoikeudellisesta virkavastuusta sil-

loin, kun he suorittavat laissa tarkoitettuja julkisia hallintotehtäviä.

Koska sopimusrekisteröijä ei tee rekisteröintipäätöksiä, ei ole tarpeen säätää niiden tehtäviä koskevasta oikaisumenettelystä. Lain 12 §:ssä säädettäisiin kuitenkin oikaisumenettelystä ja muutoksenhausta Liikenteen turvallisuusviraston rekisteröintiä koskevaan päätökseen.

Ehdotettuun lakiin sisältyvät säännöksiä, jotka koskevat tehtävien luovuttamista muulle kuin viranomaiselle, on pidettävä yhteensopivina perustuslain 124 §:n kanssa.

Edellä kerrotuilla perusteilla katsotaan, että lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Lain soveltamisala

Tämä laki koskee ajoneuvolaissa (1090/2002) tarkoitettujen ajoneuvojen rekisteröinnin järjestämistä.

Tässä laissa rekisteröintitoiminnalla tarkoitetaan:

- 1) ajoneuvon rekisteri-ilmoituksen ja siirtolupahakemuksen vastaanottoa;
- 2) rekisteri-ilmoitusta ja siirtolupahakemusta sekä niihin liittyvää liikennevakuutusta koskevien tietojen tai ajoneuvoon muutoin liittyvien tietojen merkitsemistä ajoneuvoliikennerekisteriin;
- 3) rekisteröintitodistuksen, varmenteen, rekisterikilven, siirtoluvan ja siirtolupaan liittyvän siirtomerkin luovuttamista;
- 4) muita ajoneuvon rekisteröintiin ja siirtoluvan antamiseen liittyviä tehtäviä.

2 §

Rekisteröintitoiminnan järjestäminen

Liikenteen turvallisuusvirasto vastaa ajoneuvojen rekisteröintitoiminnan järjestämisestä. Liikenteen turvallisuusvirasto tekee rekisteröintipäätökset, mutta voi hankkia rekisteröintitoiminnan järjestämiseksi tarvittavat avustavat palvelut 3 §:ssä säädetty vaatimuk-

set täyttävältä ulkopuoliselta palveluntarjoajalta (*sopimusrekisteröijä*).

Liikenteen turvallisuusviraston on ylläpidettävä sopimusrekisteröijistä ajantasaista luetteloa kaikille avoimessa sähköisessä palvelussa.

Sopimusrekisteröijän avustavia tehtäviä ovat:

- 1) ajoneuvon rekisteri-ilmoituksen ja siirtolupahakemuksen vastaanotto sekä vaadittavien tietojen tarkistaminen;
- 2) rekisteri-ilmoitusta ja siirtolupahakemusta sekä niihin liittyvää liikennevakuutusta koskevien tietojen tai ajoneuvoon muutoin liittyvien tietojen tallentaminen;
- 3) rekisteröintitodistuksen, varmenteen, rekisterikilven, siirtoluvan ja siirtolupaan liittyvän siirtomerkin luovuttaminen;
- 4) asiakirjojen lähettäminen digitoitavaksi ja arkistoitavaksi Liikenteen turvallisuusvirastolle;
- 5) rekisteröintisuoritteista perittävien maksujen vastaanottaminen ja välittäminen Liikenteen turvallisuusvirastolle;
- 6) muut ajoneuvon rekisteröintiin ja siirtoluvan antamiseen liittyvät tekniset tehtävät.

Sopimusrekisteröijä ei saa vastaanottaa sellaisia rekisteri-ilmoituksia ja siirtolupahakemuksia, joihin liittyy rekisteröinnin ja luvan myöntämisen edellytysten täyttymisen arviointia. Tällaisissa tapauksissa sopimusrekis-

teröijän tulee siirtää asia Liikenteen turvallisuusviraston ratkaistavaksi.

Tullin oikeudesta antaa ajoneuvoa varten siirtolupa ja siihen liittyvät siirtomerkit säädetään ajoneuvolain 66 f §:n 2 momentissa.

3 §

Sopimusrekisteröijää koskevat yleiset vaatimukset

Sopimusrekisteröijän on oltava ammatillisesti asiantunteva ja sillä on oltava palveluksessaan 4 §:ssä säädetty vaatimukset täyttävää henkilöstöä. Sopimusrekisteröijällä on oltava käytössään tehtävän asianmukaisen hoitamisen edellyttämät tietoliikenneyhteydet ja tietojärjestelmä sekä muut tekniset, taloudelliset ja toiminnalliset valmiudet. Sopimusrekisteröijän on pystyttävä huolehtimaan asianmukaisesta tietoturvallisuudesta ja tietosuojasta.

Sopimusrekisteröijällä on oltava oikeus harjoittaa elinkeinoa Suomessa. Konkurssissa oleva ei voi toimia sopimusrekisteröijänä. Jos sopimusrekisteröijä on luonnollinen henkilö, hänen on oltava täysi-ikäinen, eikä hänen toimintakelpoisuutensa saa olla rajoitettu.

Sopimusrekisteröijän ja sen määräävässä asemassa olevien henkilöiden on oltava luotettavia. Luotettavana pidetään sitä, jota ei ole tuomittu lainvoiman saaneella tuomiolla viiden viimeisen vuoden aikana vankeusrangaistukseen eikä kolmen viimeisen vuoden aikana sakkorangaistukseen rikoksesta, jonka voidaan katsoa osoittavan hänen olevan ilmeisen sopimaton harjoittamaan rekisteröintitoimintaa. Henkilöä ei kuitenkaan pidetä luotettavana, jos hän on muutoin aikaisemalla toiminnallaan osoittanut olevansa ilmeisen sopimaton harjoittamaan rekisteröintitoimintaa. Sopimusrekisteröijää ei kuitenkaan pidetä luotettavana, jos se tai sen määräävässä asemassa oleva henkilö on liiketoimintakiellossa tai määrätty liiketoimintakieltoon viiden viimeisen vuoden aikana.

4 §

Rekisteröintitehtävien suorittajia koskevat vaatimukset

Edellä 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuja rekisteröintitehtäviä voi sopimusrekisteröijän palveluksessa suorittaa täysi-ikäinen henkilö, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jolla on tehtävien edellyttämä ammattitaito ja koulutus. Hänen on oltava 3 §:n 3 momentissa tarkoitettulla tavalla luotettava.

5 §

Rekisteröintitehtävien suorittaminen

Sopimusrekisteröijän ja sen henkilöstöön ei sovelleta hallintolain (434/2003) 28 §:n 1 momentin 4 kohtaa sen suorittaessa 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuja rekisteröintitehtäviä.

Sopimusrekisteröijän henkilöstöön sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä sen suorittaessa 2 §:n 3 momentissa tarkoitettuja rekisteröintitehtäviä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

6 §

Rekisteröintitoimintaa koskeva sopimus

Liikenteen turvallisuusvirasto tekee sopimuksen sopimusrekisteröijän kanssa 2 §:n 3 momentissa tarkoitettujen rekisteröintitoimintaa koskevien palveluiden tuottamisesta. Sopimuksessa on sovittava ainakin:

- 1) sopimusrekisteröijän tehtävistä;
- 2) rekisteröintitehtäviä suorittavien henkilöiden riittävän ammattitaidon sekä rekisteröintitoiminnan laadun turvaavista menettelyistä;
- 3) rekisteröintitehtäviin edellytettävästä tietoliikenneyhteydestä, tietojärjestelmästä, turvallisuusjärjestelyistä ja muista tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisista seikoista ottaen huomioon viranomaisia velvoittavat tietoturvallisuutta koskevat säännökset;
- 4) mahdollisesta Liikenteen turvallisuusviraston sopimusrekisteröijälle maksamasta korvauksesta;
- 5) valvontamenettelyjen ja toiminnan tarkastamisen tehokkuuden varmistamisesta.

Sopimusrekisteröijän tulee antaa Liikenteen turvallisuusvirastolle selvitys 3 ja

4 §:ssä tarkoitettujen vaatimusten täyttymisestä ennen sopimuksen tekemistä. Luotettavuuden arvioinnin tekee kuitenkin Liikenteen turvallisuusvirasto.

Sopimusrekisteröijän on ilmoitettava Liikenteen turvallisuusvirastolle kaikista sellaisista tiedossaan olevista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta 3 ja 4 §:ssä säädettyjen vaatimusten täyttymiseen.

7 §

Rekisteröintitoimintaa koskevan sopimuksen irtisanominen ja purkaminen

Liikenteen turvallisuusviraston tulee irtisanoa tai purkaa rekisteröintitoimintaa koskeva sopimus, jos sopimusrekisteröijä:

1) ei enää täytä 3 §:ssä säädettyjä sopimusrekisteröijää koskevia yleisiä vaatimuksia;

3) toimii olennaisesti tai toistuvasti lainvastaisesti; tai

3) laiminlyö olennaisesti tai toistuvasti rekisteröintitoimintaa koskevassa sopimuksessa sovittujen rekisteröintitehtävien suorittamisen.

8 §

Rekisteröinnistä perittävä maksu

Sopimusrekisteröijä perii rekisteröintitoimintaan kuuluvista suoritteista Liikenteen turvallisuusvirastolle maksut, jotka määrätään siten kuin valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

9 §

Valvonta

Liikenteen turvallisuusvirasto valvoo sopimusrekisteröijän rekisteröintitoimintaa.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus saada sopimusrekisteröijältä salassapitosäännösten estämättä tarpeelliset asiakirjat valvonnan suorittamiseksi.

Liikenteen turvallisuusvirastolla on valvontatehtäviensä suorittamiseksi oikeus päästä sopimusrekisteröijän toimitiloihin tai muihin tiloihin, lukuun ottamatta pysyväisluontoiseen asumiseen käytettyjä tiloja. Tarkastuk-

ssa noudatetaan, mitä hallintolain 39 §:ssä säädetään.

10 §

Liikenteen turvallisuusviraston tiedonsaanti-oikeus

Liikenteen turvallisuusvirastolla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tarpeelliset tiedot rikosrekisteristä ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettua sakkorekisteristä sopimusrekisteröijälle sekä rekisteröintejä suorittavalle henkilölle 3 ja 4 §:ssä säädetyn luottavuusvaatimuksen selvittämiseksi ja 9 §:ssä tarkoitettua valvontaa varten. Tiedot voidaan luovuttaa teknisellä käyttöyhteydellä.

Tieto rikoksesta voidaan sopimuksen purkamisen perusteena luovuttaa sopimusrekisteröijälle.

11 §

Virka-apu

Poliisi on velvollinen antamaan virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi.

12 §

Muutoksenhaku

Liikenteen turvallisuusviraston rekisteröintiä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua virastolta siten kuin hallintolaisissa säädetään. Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Henkilötietojen korjaamista koskevaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin henkilötietolaissa (523/1999) säädetään ja asiakkaalta perittävään maksuun haetaan muutosta siten kuin valtion maksuperustelaisissa säädetään.

Tämän lain nojalla tehtyä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

13 §

Viittaukset rikoslakiin

Rangaistus salassapitovelvollisuuden rikkomisesta säädetään rikoslain (39/1889) 38 luvun 1 ja 2 §:ssä sekä 40 luvun 5 §:ssä.

Rangaistus henkilörekisteririkoksesta säädetään rikoslain 38 luvun 9 §:ssä.

14 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Sen 2 §:n 2 momenttia sovelletaan kuitenkin vasta päivästä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annettu laki (1100/1998).

Liikenteen turvallisuusvirasto arvioi vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta niiden sopimusrekisteröijien ja rekisteröintitehtäviä suorittavien henkilöiden luotettavuuden, jotka toimivat sopimusrekisteröijinä tai rekisteröintitehtäviä suorittavina henkilöinä tämän lain tullessa voimaan.

2.

Laki**ajoneuvolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain (1090/2002) 3 §:n 28 kohta, 64, 66 a ja 66 c §, 66 f §:n 2 momentti sekä 95 ja 98 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 28 kohta laissa 961/2013, 64 § laeissa 233/2007, 830/2008 ja 653/2011, 66 a ja 66 c § laeissa 233/2007 ja 276/2010, 66 f §:n 2 momentti laissa 233/2007 sekä 95 ja 98 § laissa 276/2010, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 226/2009 ja 961/2013, uusi 29 ja 30 kohta seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

28) *jälkitarkastuksella* katsastuksessa hylätylle ajoneuvolle kuukauden kuluessa katsastuksesta suoritettavaa tarkastusta;

29) *varmenteella* 65 a §:ssä tarkoitettulle ennakoilmoituksen tekijälle tai ajoneuvon rekisteriin merkitylle omistajalle luovutettavaa ajoneuvon omistusoikeutta osoittavaa tunnistetta;

30) *rekisteröinnin suorittajalla* Liikenteen turvallisuusvirastoa ja ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain (/) 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua sopimusrekisteröijää.

64 §

Ajoneuvon rekisteritietojen ilmoittaminen

Moottorikäyttöisen ajoneuvon ja siihen tai sen perävaunuun kytkettävän ajoneuvon omistaja ja haltija ovat velvollisia ilmoittamaan ajoneuvon ensirekisteröintiin tarvittavat tiedot ja niiden muutokset sekä ajoneuvon liikennekäytöstä poistamista, liikennekäyttöön ottamista ja lopullista poistoa koskevat tiedot rekisteriin, jollei tässä laissa tai sen nojalla toisin säädetä. Ajoneuvo katso-

taan otetuksi liikennekäyttöön ensirekisteröinnissä.

Vakuutusyhtiö on velvollinen ilmoittamaan liikennevakuutusta koskevista tiedoista siten kuin liikennevakuutuslaissa ja 4 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tarkemmin säädetään. Käyttövastaava on velvollinen tekemään käyttövastaavaa koskevan tiedon lisäämistä, vaihtamista ja poistoa koskevan rekisteri-ilmoituksen. Jätelain (646/2011) 59 §:n 1 momentissa säädetään jätteen kerääjän tai käsittelijän velvollisuudesta ilmoittaa ajoneuvon lopullisesta poistosta, jos siitä on annettu romutustodistus.

Rekisteri-ilmoituksen voi tehdä rekisteröinnin suorittajan sähköisessä palvelussa. Rekisteri-ilmoituksen tekijä tai hänen asiamiehensä voi myös toimittaa rekisteri-ilmoituksen henkilökohtaisesti ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulle sopimusrekisteröijälle.

Ajoneuvon omistajan ja haltijan välisestä ilmoittamisvelvollisuudesta sekä ajoneuvon edellisen omistajan ja haltijan oikeudesta tehdä rekisteriin talletettuja tietoja koskeva ilmoitus rekisteriin säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin rekisteri-ilmoituksen ja rekisteritietojen muutoksia koskevien muiden ilmoitusten tekemisestä ja niihin liittyvistä määräajoista.

Puolustusministeriön asetuksella säädetään, mitkä sotilasaoneuvot merkitään tässä laissa tarkoitettuun rekisteriin ja mitkä puolustus-

voimien pitämään sotilasajoneuvorekisteriin, sekä sotilasajoneuvorekisteristä ja rekisteröintiasioiden hoitamisesta puolustusvoimissa. Liikennekäytöstä poistettu sotilasajoneuvo voidaan rekisteröidä sotilasajoneuvorekisteriin.

66 a §

Rekisteröintitodistus, rekisterikilvet ja varmenne

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa pyynnöstä ajoneuvon ensirekisteröinnistä, muutosrekisteröinnistä, liikennekäytöstä poistosta ja liikennekäyttöön otosta rekisteröintitodistuksen. Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää pyynnöstä 65 §:ssä tarkoitetun ennakoilmoituksen tekijälle tai rekisteriin merkitylle ajoneuvon omistajalle varmenteen.

Käytettäessä ajoneuvoa kansainvälisessä liikenteessä on viimeksi saadun rekisteröintitodistuksen I osa pidettävä mukana ajoneuvossa ajon aikana.

Ensirekisteröitävää ja tarvittaessa liikennekäyttöön otettavaa ajoneuvoa varten annetaan rekisterikilvet, joissa on ajoneuvon yksilöivä rekisteritunnus.

Ajoneuvon siirtyessä uudelle omistajalle edellisen omistajan on luovutettava tälle ajoneuvon varmenne tai voimassa oleva rekisteröintitodistus ja rekisterikilvet.

Ajoneuvon rekisteritunnuksesta ja -kilvistä, kansallisuustunnuksesta sekä siirtomerkistä samoin kuin rekisterikilpien ja kansallisuustunnuksen käytöstä, kiinnittämisestä ja kunnossapidosta, varmenteesta sekä rekisteröintitodistuksesta ja sen käytöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa rekisteröintitodistuksen ja sille merkittävien tietojen tekniset yksityiskohdat, rekisteröinnissä käytettävien lomakkeiden kaavan sekä rekisterikilpien mitat ja muut tekniset ominaisuudet.

66 c §

Liikennekäytöstä poisto

Liikennekäytöstä poistoa koskeva ilmoitus on tehtävä sinä päivänä, jona ajoneuvon käyttö liikenteessä lopetetaan. Ajoneuvo

merkitään rekisteriin liikennekäytöstä poistetuksi ilmoituksen tekopäivästä. Erityisestä syystä liikennekäytöstä poiston alkamispäiväksi voidaan kuitenkin merkitä ilmoituksen tekopäivää aikaisempi päivä.

Liikennekäytöstä poistettua ajoneuvoa saa käyttää liikenteessä ja muualla sen vuorokauden loppuun, jona liikennekäytöstä poistoa koskeva kausi alkaa.

Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta merkitä rekisteriin ajoneuvo poistetuksi liikennekäytöstä ajoneuvon ulkomaille viennin vuoksi tai muusta erityisestä syystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

66 f §

Ajoneuvon väliaikainen käyttö liikenteessä

Liikenteen turvallisuusvirasto ja Tulli voivat antaa Suomessa ensirekisteröimätöntä, liikennekäytöstä poistettua, käyttökiellossa olevaa tai ajokieltoon määrättyä ajoneuvoa varten siirtoluvan ja siihen liittyvät siirtomerkit ajoneuvon käyttämiseksi rajoitetusti liikenteessä ja muualla.

95 §

Liikenteen turvallisuusviraston oikeus muuttaa rekisteritietoja

Jos velvollisuus ilmoittaa ajoneuvo rekisteriin on laiminlyöty tai jos Liikenteen turvallisuusvirasto saa tiedon rekisteriin merkittävän tiedon muuttumisesta tai virheellisyydestä, Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus merkitä puuttuvat tiedot rekisteriin tai korjata virheelliset tiedot. Liikenteen turvallisuusviraston on ennen muutoksen tekemistä annettava ajoneuvon omistajan ja haltijan lausua käsityksensä muutoksen aiheellisuudesta, jos muutos vaikuttaa omistajan tai haltijan oikeuksiin, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Jos virhe johtuu ilmoitusvelvollisen toimenpiteestä, Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus periä tältä virheen korjaamisesta aiheutuneet kustannukset. Muutoksen tehtyään Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava siitä ajoneuvon omistajalle ja haltijalle.

Henkilötietolain (523/1999) 29 §:ssä säädetään rekisterinpitäjän velvollisuudesta korjata henkilörekisterissä olevia tietoja.

98 §

Muutoksenhaku

Ajoneuvon hyväksyntää ja katsastusta koskevaan katsastustoimipaikan päätökseen saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään.

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa myös hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 42 §:ssä tarkoitettuja toimia, 50 §:ssä tarkoitettua tyyppihyväksynnän peruuttamista, 66 f §:ssä tarkoitettua koenumerotodistuksen peruuttamista, 78 §:ssä tarkoitettua luvan peruuttamista, 80–

82 §:ssä tarkoitettua kieltoa, 86 a §:ssä tarkoitettua tyyppihyväksynnän peruuttamista sekä 92 §:ssä tarkoitettua luvan peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain nojalla tehtyä päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei muutoksenhakuviranomainen toisin määrää.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 20 .

Sen estämättä, mitä 66 a §:n 1 momentissa säädetään, lain 10 §:n 2 momentin 2 ja 4 kohdassa sekä 17 §:n 2 momentin 3 ja 4 kohdassa tarkoitetuille ajoneuvoille annetaan 31 päivään joulukuuta 2016 ensirekisteröinnistä, muutosrekisteröinnistä, liikennekäytöstä poistosta ja liikennekäyttöön otosta rekisteröintitodistuksen I osa. Viimeksi saatua I osaa on pidettävä kyseisissä ajoneuvoissa mukana ajon aikana 31 päivään joulukuuta 2016.

Helsingissä 20 päivänä marraskuuta 2014

Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri

ANTTI RINNE

Liikenne- ja kuntaministeri *Paula Risikko*

*Liite
Rinnakkaisteksti*

2.

Laki

ajoneuvolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvolain (1090/2002) 3 §:n 28 kohta, 64, 66 a ja 66 c §, 66 f §:n 2 momentti sekä 95 ja 98 §, sellaisina kuin ne ovat, 3 §:n 28 kohta laissa 961/2013, 64 § laeissa 233/2007, 830/2008 ja 653/2011, 66 a ja 66 c § laeissa 233/2007 ja 276/2010, 66 f §:n 2 momentti laissa 233/2007 sekä 95 ja 98 § laissa 276/2010, sekä
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 226/2009 ja 961/2013, uusi 29 ja 30 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

28) *jälkitarkastuksella* katsastuksessa hylätylle ajoneuvolle kuukauden kuluessa katsastuksesta suoritettavaa tarkastusta.

Ehdotus

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

28) *jälkitarkastuksella* katsastuksessa hylätylle ajoneuvolle kuukauden kuluessa katsastuksesta suoritettavaa tarkastusta;

29) *varmenteella* 65 a §:ssä tarkoitettulle ennakoilmoituksen tekijälle tai ajoneuvon rekisteriin merkitylle omistajalle luovutettava ajoneuvon omistusoikeutta osoittavaa tunnistetta;

30) rekisteröinnin suorittajalla Liikenteen turvallisuusvirastoa ja ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain (/) 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua sopimusrekisteröijää.

64 §

Ajoneuvon rekisteritietojen ilmoittaminen

Moottorikäyttöisen ajoneuvon ja siihen tai

64 §

Ajoneuvon rekisteritietojen ilmoittaminen

Moottorikäyttöisen ajoneuvon ja siihen tai

sen perävaunuun kytkettävän ajoneuvon omistaja ja haltija ovat velvollisia ilmoittamaan ajoneuvon ensirekisteröintiin tarvittavat tiedot ja niiden muutokset sekä ajoneuvon liikennekäytöstä poistamista, liikennekäyttöön ottamista ja lopullista poistoa koskevat tiedot rekisteriin, jollei tässä laissa tai sen nojalla toisin säädetä. Ajoneuvo katsotaan otetuksi liikennekäyttöön ensirekisteröinnissä.

*Liikennekäytöstä poistoa koskevaa ilmoitusta ei voi tehdä L-luokkaan kuuluvasta ajoneuvosta. Ilmoitus voidaan kuitenkin tehdä, jos ajoneuvo on vaurioitunut, anastettu, viety ulkomaille tai siirtynyt kunnan omistukseen ajoneuvojen siirtämisestä annetun lain (828/2008) nojalla taikka ajoneuvon käyttö liikenteessä tai muualla on muusta erityisestä syystä kuin vakuutukseen liittyvästä syystä es-
tynyt.*

Ajoneuvon omistajan ja haltijan välisestä ilmoittamisvelvollisuudesta sekä muiden, kuten ajoneuvon edellisen omistajan, jätelain (646/2011) 58 §:ssä tarkoitetun kerääjän tai käsittelijän, haltijan sekä käyttövastaavan oikeudesta tehdä rekisteriin talletettuja tietoja koskeva ilmoitus rekisteriin säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin rekisteritietoja koskevan ilmoituksen tekemisestä ja siihen liittyvistä määräajoista.

Rekisteri-ilmoituksen tekijän tai hänen asiamiehensä on toimitettava rekisteri-ilmoitus henkilökohtaisesti toimivaltaiselle rekisteröinnin suorittajalle. Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää, että kunta, jätelain 58 §:ssä tarkoitettu kerääjä tai käsittelijä, vakuutusyhtiö tai muu vastaava yhteisö tai laitos voi tehdä rekisteri-ilmoituksen muullakin tavoin. Siitä, milloin rekisteri-ilmoituksen voi toimittaa Liikenteen turvallisuusviraston tarjoamassa sähköisessä palvelussa, sääde-

sen perävaunuun kytkettävän ajoneuvon omistaja ja haltija ovat velvollisia ilmoittamaan ajoneuvon ensirekisteröintiin tarvittavat tiedot ja niiden muutokset sekä ajoneuvon liikennekäytöstä poistamista, liikennekäyttöön ottamista ja lopullista poistoa koskevat tiedot rekisteriin, jollei tässä laissa tai sen nojalla toisin säädetä. Ajoneuvo katsotaan otetuksi liikennekäyttöön ensirekisteröinnissä.

Vakuutusyhtiö on velvollinen ilmoittamaan liikennevakuutusta koskevista tiedoista siten kuin liikennevakuutuslaissa ja 4 momentin nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa tarkemmin säädetään. Käyttövastaava on velvollinen tekemään käyttövastaavaa koskevan tiedon lisäämistä, vaihtamista ja poistoa koskevan rekisteri-ilmoituksen. Jätelain (646/2011) 59 §:n 1 momentissa säädetään jätteen kerääjän tai käsittelijän velvollisuudesta ilmoittaa ajoneuvon lopullisesta poistosta, jos siitä on annettu romutustodistus.

Rekisteri-ilmoituksen voi tehdä rekisteröinnin suorittajan sähköisessä palvelussa. Rekisteri-ilmoituksen tekijä tai hänen asiamiehensä voi myös toimittaa rekisteri-ilmoituksen henkilökohtaisesti ajoneuvojen rekisteröintitoiminnasta annetun lain 2 §:n 1 momentissa tarkoitettulle sopimusrekisteröijälle.

Ajoneuvon omistajan ja haltijan välisestä ilmoittamisvelvollisuudesta sekä ajoneuvon edellisen omistajan ja haltijan oikeudesta tehdä rekisteriin talletettuja tietoja koskeva ilmoitus rekisteriin säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin rekisteri-ilmoituksen ja rekisteritietojen muutoksia koskevien muiden ilmoitusten tekemisestä ja niihin liittyvistä määräajoista.

tään valtioneuvoston asetuksella.

Puolustusministeriön asetuksella säädetään, mitkä sotilasajoneuvot merkitään tässä laissa tarkoitettuun rekisteriin ja mitkä puolustusvoimien pitämään sotilasajoneuvorekisteriin, sekä sotilasajoneuvorekisteristä ja rekisteröintiasioiden hoitamisesta puolustusvoimissa. Liikennekäytöstä poistettu sotilasajoneuvo voidaan rekisteröidä *puolustusvoimien pitämään* sotilasajoneuvorekisteriin

Puolustusministeriön asetuksella säädetään, mitkä sotilasajoneuvot merkitään tässä laissa tarkoitettuun rekisteriin ja mitkä puolustusvoimien pitämään sotilasajoneuvorekisteriin, sekä sotilasajoneuvorekisteristä ja rekisteröintiasioiden hoitamisesta puolustusvoimissa. Liikennekäytöstä poistettu sotilasajoneuvo voidaan rekisteröidä sotilasajoneuvorekisteriin.

66 a §

Rekisteröintitodistus ja rekisterikilvet

Ajoneuvon ensirekisteröinnistä, muutosrekisteröinnistä, liikennekäytöstä poistosta ja liikennekäyttöön otosta annetaan rekisteröintitodistus. Viimeksi saadun rekisteröintitodistuksen I osa on pidettävä mukana ajoneuvossa ajon aikana. *Perävaunua tai vuokraajoneuvoa kuljettaessa voidaan ajoneuvossa kuitenkin pitää kotimaan liikenteessä mukana rekisteröinnin suorittajan antama jäljennös mainitusta rekisteröintitodistuksen I osasta.*

Ensirekisteröitävää ja tarvittaessa liikennekäyttöön otettavaa ajoneuvoa varten annetaan rekisterikilvet, joissa on ajoneuvon yksilöivä rekisteritunnus.

Ajoneuvon siirtyessä uudelle omistajalle edellisen omistajan on luovutettava tälle ajoneuvon rekisteröintitodistus ja rekisterikilvet.

Ajoneuvon rekisteritunnuksesta ja -kilvistä, kansallisuustunnuksesta sekä siirtomerkistä samoin kuin rekisterikilpien ja kansallisuustunnuksen käytöstä, kiinnittämisestä ja kunnossapidosta sekä rekisteröintitodistuksesta ja sen käytöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa rekisteröintitodistuksen ja sille merkittävien tietojen tekniset yksityiskohdat, rekisteröinnissä käytettävien lomakkeiden kaavan sekä rekisterikilpien mitat ja muut tekniset ominaisuudet.

66 a §

Rekisteröintitodistus, rekisterikilvet ja varmenne

Liikenteen turvallisuusvirasto antaa pyynnöstä ajoneuvon ensirekisteröinnistä, muutosrekisteröinnistä, liikennekäytöstä poistosta ja liikennekäyttöön otosta rekisteröintitodistuksen. Liikenteen turvallisuusvirasto myöntää pyynnöstä 65 §:ssä tarkoitetun ennakoilmoituksen tekijälle tai rekisteriin merkitylle ajoneuvon omistajalle varmenteen.

Käytettäessä ajoneuvoa kansainvälisessä liikenteessä on viimeksi saadun rekisteröintitodistuksen I osa pidettävä mukana ajoneuvossa ajon aikana.

Ensirekisteröitävää ja tarvittaessa liikennekäyttöön otettavaa ajoneuvoa varten annetaan rekisterikilvet, joissa on ajoneuvon yksilöivä rekisteritunnus.

Ajoneuvon siirtyessä uudelle omistajalle edellisen omistajan on luovutettava tälle ajoneuvon *varmenne tai voimassa oleva* rekisteröintitodistus ja rekisterikilvet.

Ajoneuvon rekisteritunnuksesta ja -kilvistä, kansallisuustunnuksesta sekä siirtomerkistä samoin kuin rekisterikilpien ja kansallisuustunnuksen käytöstä, kiinnittämisestä ja kunnossapidosta, *varmenteesta* sekä rekisteröintitodistuksesta ja sen käytöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Liikenteen turvallisuusvirasto vahvistaa rekisteröintitodistuksen ja sille merkittävien tietojen tekniset yksityiskohdat, rekisteröinnissä käytettävien lomakkeiden kaavan sekä rekisterikilpien mitat ja muut tekniset ominaisuudet.

66 c §

Liikennekäytöstä poisto

Liikennekäytöstä poistoa koskeva ilmoitus on tehtävä sinä päivänä, jona ajoneuvon käyttö liikenteessä lopetetaan. Ajoneuvo merkitään rekisteriin liikennekäytöstä poistetuksi ilmoituksen tekopäivästä. Erityisestä syystä liikennekäytöstä poiston alkamispäiväksi voidaan kuitenkin merkitä ilmoituksen tekopäivää aikaisempi päivä.

Jos liikennekäytöstä poistetussa ajoneuvossa on rekisterikilvet, ajoneuvoa saa käyttää liikenteessä ja muualla sen vuorokauden loppuun, jona liikennekäytöstä poistoa koskeva kausi alkaa.

Rekisterikilpien palauttamisesta liikennekäytöstä poistoa koskevan ilmoituksen yhteydessä sekä Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta merkitä rekisteriin ajoneuvo poistetuksi liikennekäytöstä ajoneuvon ulkomaille viennin vuoksi tai muusta erityisestä syystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

66 f §

Ajoneuvon väliaikainen käyttö liikenteessä

Rekisteröinnin suorittaja ja tullilaitos voivat antaa Suomessa ensirekisteröimätöntä, liikennekäytöstä poistettua, käyttökiellossa olevaa tai ajokieltoon määrättyä ajoneuvoa varten siirtoluvan ja siihen liittyvät siirtomerkit ajoneuvon käyttämiseksi rajoitetusti liikenteessä ja muualla.

95 §

Liikenteen turvallisuusviraston muutosoikeus

Jos velvollisuus ilmoittaa ajoneuvo rekisteriin on laiminlyöty tai jos Liikenteen turvalli-

66 c §

Liikennekäytöstä poisto

Liikennekäytöstä poistoa koskeva ilmoitus on tehtävä sinä päivänä, jona ajoneuvon käyttö liikenteessä lopetetaan. Ajoneuvo merkitään rekisteriin liikennekäytöstä poistetuksi ilmoituksen tekopäivästä. Erityisestä syystä liikennekäytöstä poiston alkamispäiväksi voidaan kuitenkin merkitä ilmoituksen tekopäivää aikaisempi päivä.

Liikennekäytöstä poistettua ajoneuvoa saa käyttää liikenteessä ja muualla sen vuorokauden loppuun, jona liikennekäytöstä poistoa koskeva kausi alkaa.

Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta merkitä rekisteriin ajoneuvo poistetuksi liikennekäytöstä ajoneuvon ulkomaille viennin vuoksi tai muusta erityisestä syystä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

66 f §

Ajoneuvon väliaikainen käyttö liikenteessä

Liikenteen turvallisuusvirasto ja Tulli voivat antaa Suomessa ensirekisteröimätöntä, liikennekäytöstä poistettua, käyttökiellossa olevaa tai ajokieltoon määrättyä ajoneuvoa varten siirtoluvan ja siihen liittyvät siirtomerkit ajoneuvon käyttämiseksi rajoitetusti liikenteessä ja muualla.

95 §

Liikenteen turvallisuusviraston oikeus muuttaa rekisteritietoja

Jos velvollisuus ilmoittaa ajoneuvo rekisteriin on laiminlyöty tai jos Liikenteen turvalli-

suusvirasto saa tiedon rekisteriin merkittävän tiedon muuttumisesta tai virheellisyydestä, Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus merkitä puuttuvat tiedot rekisteriin tai korjata virheelliset tiedot. Liikenteen turvallisuusviraston on ennen muutoksen tekemistä annettava ajoneuvon omistajan ja haltijan lausua käsityksensä muutoksen aiheellisuudesta, jos muutos vaikuttaa omistajan tai haltijan oikeuksiin. Jos virhe johtuu ilmoitusvelvollisen toimenpiteestä, Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus periä tältä virheen korjaamisesta aiheutuneet kustannukset. Muutoksen tehtyään Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava siitä ajoneuvon omistajalle ja haltijalle.

suusvirasto saa tiedon rekisteriin merkittävän tiedon muuttumisesta tai virheellisyydestä, Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus merkitä puuttuvat tiedot rekisteriin tai korjata virheelliset tiedot. Liikenteen turvallisuusviraston on ennen muutoksen tekemistä annettava ajoneuvon omistajan ja haltijan lausua käsityksensä muutoksen aiheellisuudesta, jos muutos vaikuttaa omistajan tai haltijan oikeuksiin, *jollei se ole ilmeisen tarpeetonta*. Jos virhe johtuu ilmoitusvelvollisen toimenpiteestä, Liikenteen turvallisuusvirastolla on oikeus periä tältä virheen korjaamisesta aiheutuneet kustannukset. Muutoksen tehtyään Liikenteen turvallisuusviraston on ilmoitettava siitä ajoneuvon omistajalle ja haltijalle.

Henkilötietolain (523/1999) 29 §:ssä säädetään rekisterinpitäjän velvollisuudesta korjata henkilörekisterissä olevia tietoja.

98 §

Muutoksenhaku

Ajoneuvon hyväksyntää ja katsastusta koskevaan katsastustoimipaikan päätökseen *sekä sopimusrekisteröijän rekisteröintiä koskevaan päätökseen haetaan oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta. Oikaisuvaatimus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisestaannista.*

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen sekä tämän lain nojalla muutoin antamaan päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Poliisin, tullilaitoksen ja rajavartiolaitoksen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan myös muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön oikaisuvaatimuksesta huolimatta. Edellä 2 momentissa tarkoitettu päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

98 §

Muutoksenhaku

Ajoneuvon hyväksyntää ja katsastusta koskevaan katsastustoimipaikan päätökseen *saa vaatia oikaisua Liikenteen turvallisuusvirastolta siten kuin hallintolaisissa säädetään.*

Liikenteen turvallisuusviraston oikaisuvaatimuksen johdosta antamaan päätökseen sekä tämän lain nojalla muutoin antamaan päätökseen *saa hakea* muutosta *valittamalla hallinto-oikeuteen* siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Poliisin, *Tullin* ja *Rajavartiolaitoksen* tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa myös hakea muutosta *valittamalla hallinto-oikeuteen* siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Hallinto-oikeuden päätökseen 42 §:ssä tarkoitettuja toimia, 50 §:ssä tarkoitettua hyväksynnän peruuttamista, 66 f §:ssä tarkoitettua koenumerotodistuksen peruuttamista, 78 §:ssä tarkoitettua luvan peruuttamista, 80–82 §:ssä tarkoitettua kieltoa, 86 a §:ssä tarkoitettua tyyppihväksynnän peruuttamista sekä 92 §:ssä tarkoitettua luvan peruuttamista koskevassa asiassa saa hakea muutosta

*valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölais-
sa säädetään. Hallinto-oikeuden muuhun
päätökseen saa hakea muutosta valittamalla
vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää va-
litusluvan.*

*Tämän lain nojalla tehtyä päätöstä on
noudatettava muutoksenhausta huolimatta,
jollei muutoksenhakuviranomainen toisin
määrä.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*

*Sen estämättä, mitä 66 a §:n 1 momentissa
säädetään, lain 10 §:n 2 momentin 2 ja 4
kohdassa sekä 17 §:n 2 momentin 3 ja 4 koh-
dassa tarkoitetuille ajoneuvoille annetaan 31
päivään joulukuuta 2016 ensirekisteröinnis-
tä, muutosrekisteröinnistä, liikennekäytöstä
poistosta ja liikennekäyttöön otosta rekiste-
röintitodistuksen I osa. Viimeksi saatua I
osaa on pidettävä kyseisissä ajoneuvoissa
mukana ajon aikana 31 päivään joulukuuta
2016.*
